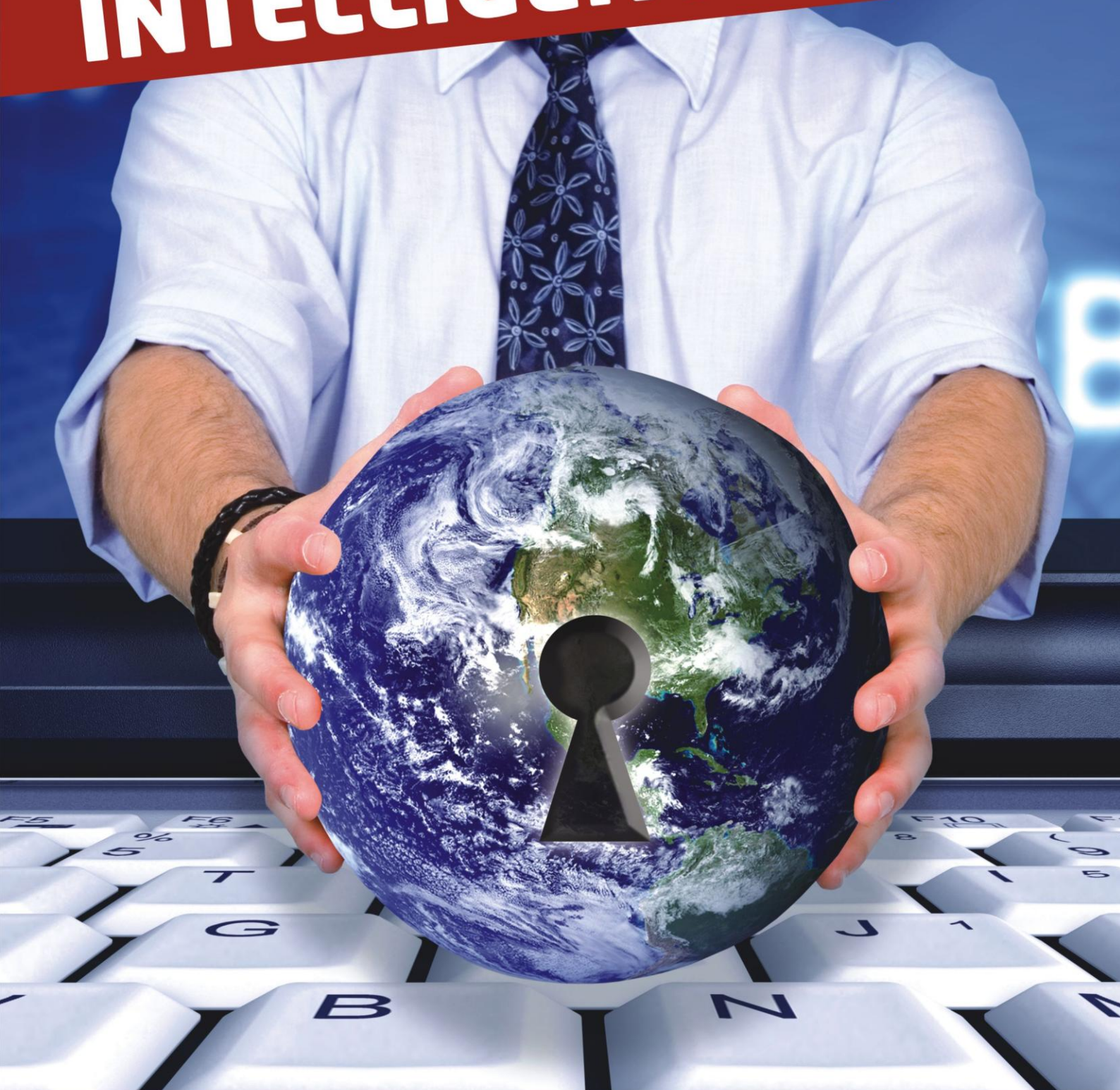

REVISTA CENTRULUI DE STRATEGII APLICATE

DIPLOMACY & INTELLIGENCE

Nr. 1
Octombrie 2013

REVISTĂ DE ȘTIINȚE SOCIALE, DIPLOMAȚIE ȘI STUDII DE SECURITATE

Bordul editorial

Laura RITEȘ - Director Direcția Procedură Legislativă, Sinteze și Evaluări la Camera Deputaților

Ionuț IFRIM – Conf. Univ. Dr., cercetător științific la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române

Adrian CĂMĂRĂȘAN – Lect. Univ. Dr., Șef serviciu Protecția informațiilor clasificate la Autoritatea de Supraveghere Financiară

Corina Georgiana LAZĂR – Lect. Univ. Dr, Facultatea de Administrație Publică, SNSPA

Dragoș Tiberiu NIȚĂ – Expert la Institutul Cultural Român

Mihai MĂRGĂRIT – Consilier parlamentar la Camera Deputaților

Sarmiza ANDRONIC - Lector la Institutul Diplomatic Român

Mariana CAPOTĂ – Consilier parlamentar la Camera Deputaților

Ruxandra RÎMNICEANU – Dr. ing. expert INFOSEC

Redactor Șef

Valeriu ANTONOVICI – Cadru Didactic Asociat la Facultatea de Științe Politice, SNSPA,

Redactor Șef Adjunct

Petrică-Mihail MARCOCI - Lect. Univ. Dr. Academia de Poliție „Al. I. Cuza”

Secretar General Redacție

Ionuț RITEȘ – Șef Birou, Camera Deputaților

Președinte de onoare

Ștefan GLĂVAN - Prof. Univ. Dr. Ambasador

Tehnoredactare

Diana COSTAȘ

Indexată în:

Opiniile exprimate în textele publicate aparțin autorilor și nu reprezintă punctele de vedere ale CSA. Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate. Drepturile de autor rămân în proprietatea autorilor.

ISSN 2344 – 3650

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE	4
Președinte de onoare al Centrului de Strategii Aplicate	
Marian ENACHE - Absorbția redusă a fondurilor europene ca factor de risc pentru România	7
Florin-Bogdănel PRIBOI - Migrația rromilor context al reconstruirii contractului de comunicare dintre rromi și nerromi	17
Elena-Cristiana ILIUTA - Pericolul fascist, existent în secolul XXI?	38
Mariana MION POP - Formarea competenței PRAGMATIC INTELLIGENCE în Intelligence și Security Corporatist	46
Emil PANAINTE - Terorismul flagel, produs al societății, pretext pentru a facilita apariția unei noi ordini mondiale?	52
Octavian LUDIG - Computerele cuantice și perspectivele utilizării lor în securitatea informației	60

Președinte de onoare al Centrului de Strategii Aplicate

CUVÂNT ÎNAINTE

DIPLOMATIE ȘI SECURITATE

Diplomazia, domeniu distinct al activității umane, reprezintă o realitate care transcende limitele comunității umane, statele intrând în contact unele cu altele interacționându-le lumea nefiind o multiplicare de Robinson Crusoe, indicând ideea că nu se poate distinge domeniu care să nu fie precedat direct de existența fizică a acestora, stabilindu-se, în mod inenitabil, legături politice, economice, educaționale, științifice, religioase, militare, sportive.

Diplomazia, caracterizată uneori de sincronism, fiind în același timp artă și știință, își face simțita prezența în virtutea unor norme convenite de actorii-state adoptându-le în sensul reglementării conduitei în arena internațională, permițând astfel conștientizarea în opțiunile generos al matricei planetare, manifestându-și capacitatea de a gestiona conflictele internaționale, acestea constituind o componentă naturală inenitabilă a vieții sociale, momentele cruciale din istoria omenirii reprezentând apogeele unor mari situații de criză.

Evoluția diplomatiei de-a lungul secolelor induce relația intrinsecă a acesteia cu noțiunea de SECURITATE.

Începutul secolului XXI este marcat de transformări profunde ale mediului de securitate, lumea devenind tot mai complexă și interdependentă, fenomenul globalizării afirmându-se tot mai accentuat ca un fenomen ireversibil.

Evoluțiile diplomatiei și securității sunt extrem de dinamice și uneori imprevizibile.

Actorii "iscenei" diplomatice trebuie să probeze adaptabilitate deosebită pentru a veni în întâmpinarea provocărilor la adresa securității internaționale și pentru a interveni în cazul existenței unor crize în vederea gestionării acestora prin instrumente acceptate la nivel internațional.

Noile amenințări - simetrice (convenționale) și asimetrice (neconvenționale) impun nu numai realizarea unui complex proces de asimilare a experienței anterioare ce presupune o capacitate sporită de adaptabilitate atât a structurilor implicate cât și o abordare comprehensivă a conceptului de securitate în condițiile în care relația DIPLOMATIE - SECURITATE reprezintă o ecuație cu "n" necunoscute.

Modificarea mediului de securitate, dinamica accentuată a proceselor globale de natură politică, economică, științifică și informațională au indus noi abordări ale formelor de agresiune și o accentuare a celor de tip neconvențional, majoritatea situațiilor de criză ale planetei având un caracter asimetric.

Linia actuală se dezvoltă într-un ritm marcat de aduniri haotice și intempestive, războiul modern infiltrându-se insidios pe alte planuri decât cele clasice, reacțiile în domeniul adunilor de natură informațională justificându-se prin existența unor riscuri specifice la adresa securității naționale, în lumea complexă a secolului XXI confruntarea principală ducându-se între valori fundamentale diferite ale societății umane.

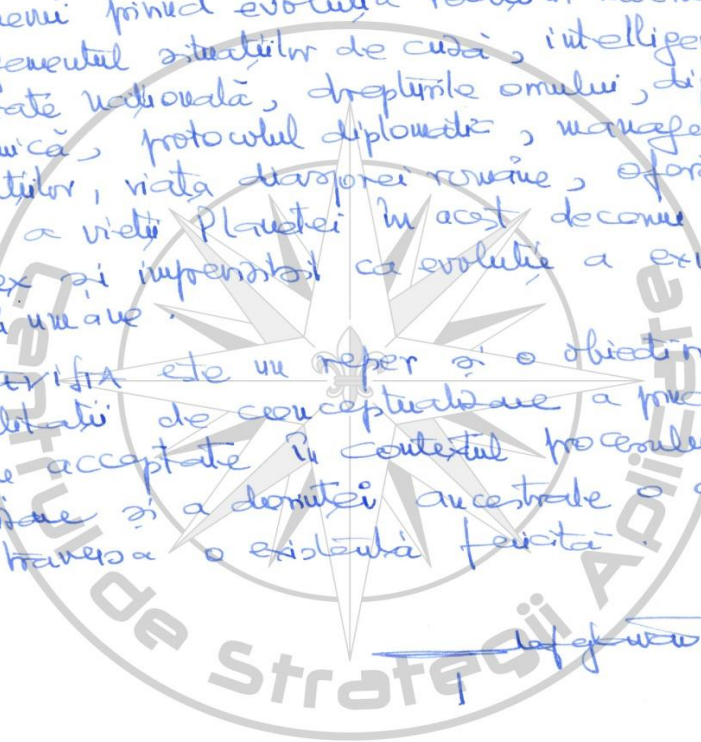
Scopul cursurilor Centrului de Strategii Aplicate este acela de a promova, implementa și dezvolta un model privind standardele prezente de securitate, având ca finalitate crearea unei Culturi de Securitate absolut necesară în actualul model de societate, dinamică de informații clasificate ori nedestinate publicității.

Prin aceste cursuri desfășurate sub forma unor prelegeri, dorim să facem cunoscute câteva dintre metodele aplicate la îndemână pentru contracararea unor tipuri de amenințări, riscuri și vulnerabilități, ca indicator al unei vocații de factură euro-atlantică și comunitar-europeană.

Profunde oferte se adresează organizațiilor multinaționale, companiilor private și instituțiilor publice, dar și micilor persoane dornice de a învăța să genereze securitate atât pentru propria persoană cât și pentru cei din proximitate.

REVISTA, compendiu al unei generoase tematici vizând existența societății umane a secolului XXI în domeniul privind evoluția relațiilor internaționale, managementul situațiilor de criză, intelligence-ul de securitate națională, drepturile omului, diplomația economică, protocolul diplomatic, managementul informațiilor, viața dispozei române, oferă o imagine reală a vieții Planetei în acest deceniu dinamic, complex și imprevizibil ca evoluție a existenței ființei umane.

REVISTA este un reper și o obiectivitate a modalității de conceptualizare a principiilor unanim acceptate în contextul procesului de globalizare și a dorinței ancestrale a omului de a traversa o existență furtivă.

I. I. I.

Absorbția redusă a fondurilor europene ca factor de risc pentru România

Marian ENACHE

Rezumat

Studiul pornește de la constatarea că experiența României în atragerea fondurilor europene în anii 2007/2013 a fost sub-optimală atât în raport cu sumele alocate de Uniunea Europeană, cât și în comparație cu celelalte state beneficiare. Este evidențiată creșterea cantitativă de ansamblu a fondurilor alocate pentru cadrul financiar multianual 2014/2020 și sunt identificate 3 riscuri sistemice cu care se va confrunta România în această perioadă: menținerea unui nivel redus de absorbție a fondurilor alocate, volatilitatea financiară la nivelul instituțiilor beneficiare (instituții publice, agenți economici și organizații neguvernamentale) și insuficiența efectelor de antrenare în plan economico-social.

Abstract

The study starts by noticing that Romania underperformed in attracting European funds in the period 2007-2013, both when comparing the sums absorbed with those allocated by the European Union, and when comparing its performance with that of other receiving member states. It then outlines the overall increase of allocations for the financial multiannual framework 2014/2020 and identifies three systemic risks which will confront Romania during this period: the persistence of a low absorption level, the financial volatility of the beneficiary institutions (be they public institutions, economic agents or NGOs), and the insufficient linkages with the broader economy and society.

Cuvinte-cheie: România, Uniunea Economică, fonduri europene, coeziune, creștere economică

Însemnătatea fondurilor europene este recunoscută cvasi-unanim de către oamenii politici, analiștii și comentatorii care evaluează șansele de creștere economică ale României. Discuțiile referitoare la gradul de absorbție al fondurilor europene figurează foarte sus pe agenda guvernanților, iar *Strategia fiscal bugetară pentru perioada 2014-2016* cuprinde următoarea afirmație tranșantă: „Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una dintre prioritățile de grad zero ale Guvernului României” (Guvernul 2013, p.93)

Experiențele altor țări care au aderat la Uniunea Europeană având inițial niveluri sensibil mai mici ale produsului intern brut pe locuitor decât media europeană confirmă potențialul ridicat al fondurilor europene în stimularea dezvoltării economice. Cazul Irlandei este deosebit de clar în această privință. După ce a aderat la Comunitatea Economică Europeană în 1973, Irlanda a cunoscut o perioadă de creștere moderată și de serioase frământări economice în primul deceniu și jumătate după aderare. În a doua parte a anilor 1980 Comisia Europeană condusă începând din 1985 de către Jacques Delors a realizat o

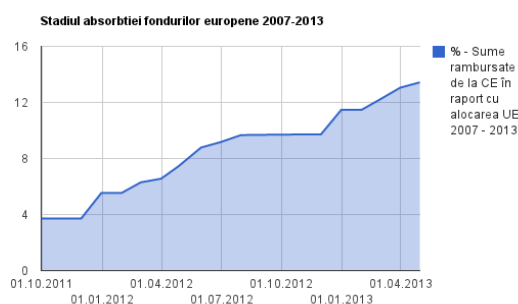
reformă a sistemului de alocare a fondurilor europene, a stabilit un set de principii și criterii ferme pentru politica europeană de coeziune și a sporit sumele de bani alocate statelor membre. Având un nivel al produsului intern brut pe locuitor mult sub media europeană, Irlanda a fost eligibilă să atragă fonduri structurale și de coeziune, iar nivelul fondurilor atrase a fost considerabil, fiind estimat la circa 3,5 miliarde lire irlandeze în programul financiar pe anii 1989-1993 și circa 6 miliarde lire irlandeze în programul financiar pe anii 1994-1999, față de sume variind între 100 și puțin peste 300 milioane de lire anual înainte de 1989 (Murgescu 2010, p.429-430). Aceste sume au fost folosite pentru dezvoltarea capitalului uman (circa 30% din fonduri), pentru proiecte de infrastructură, mai ales în transporturi și comunicații (tot aproape 30%), precum și pentru sprijinirea investițiilor din sectorul particular. Potrivit calculelor econometrice, fondurile europene au condus la sporirea ratei de creștere economică a Irlandei cu circa 1,5% pe an. Ele nu au fost factorul unic al ratelor înalte de creștere pe care le-a cunoscut Irlanda în anii 1987-2007, rate de creștere care au condus-o de la situația de

a fi unul dintre codașii Europei la poziția a doua între statele Uniunii Europene în ceea ce privește produsul intern brut pe locuitor (fiind surclasată în 2007 doar de Luxemburg), dar, după cum consemna Paul Sweeney, rolul lor a fost mult mai mare decât ar rezulta din simpla măsurare a ponderii lor macroeconomice: „În 1989 datoria publică a Irlandei abia trecuse de vârful maxim, iar corul economiștilor solicita masive reduceri ale cheltuielilor publice [...] Dacă fondurile structurale nu ar fi venit atunci când au venit, Irlanda niciodată nu și-ar fi construit infrastructura și nu ar fi realizat investițiile care au ajutat în generarea și susținerea boom-ului economic prelungit de care încă beneficiază [în 1999]. Fondurile UE au pus totodată capăt politicilor de investiții de tip stop-go ale guvernelor irlandeze (exemplificate de construirea câte unui segment de drum, întrerupt apoi și cu continuarea stopată în așteptarea eventuală a banilor din anul următor). Ele au forțat pe irlandezi să adopte planificarea pe termen lung, care a fost un beneficiu considerabil. Ele au prevenit apariția multor gătuiri economice...” (apud Murgescu 2010, p.430). Cazul Poloniei este și el des invocat de toți cei care subliniază însemnătatea absorbției

fondurilor europene. Grație unei bune absorbții, peste media noilor state membre ale Uniunii Europene, Polonia a fost singurul stat al Uniunii Europene care a reușit să aibă creștere economică până și în anii severei crize în care se zbate lumea începând din 2008: astfel, produsul intern brut al Poloniei a crescut cu 5,1% în 2008, cu 1,6% în 2009, cu 3,9% în 2010, cu 4,5% în 2011 și 1,9% în 2012 (Eurostat).

Care este situația României din acest punct de vedere? Pentru exercițiul financiar 2007-2013, României i-au fost alocate 34,6 miliarde Euro, dintre care 19,66 miliarde Euro ca Fonduri Structurale și de Coeziune (FSC), 8,1 miliarde Euro din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), 231 milioane Euro din Fondul European pentru Pescuit (FEP) și 6,58 miliarde Euro din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) (Guvernul 2013, p.93). La sfârșitul anului 2012 România reușise să primească de la Comisia Europeană rambursări în valoare de aproape 6,8 miliarde Euro pentru FEADR, FEP și FEGA și puțin peste 2,2 miliarde Euro pentru FSC (Guvernul 2013, p.96). În primele luni ale anului 2013 rata de absorbție a mai crescut, ajungând potrivit situației publicate de Ministerul Fondurilor Europene la data de 31 mai

2013 la 15,18% pentru ansamblul Fondurilor Structurale și de Coeziune, cu extreme de 6,46% (POS Transport) și 29,56% (Programul Operațional Regional). Graficul cu evoluția ratei de absorbție indică progresele realizate, dar și faptul că rămănerile în urmă sunt încă uriașe.

Sursa:

http://eufinantare.info/Instrumente_structurale_UE.html (accesat 14.06.2013)

Slaba performanță a României în absorbția fondurilor europene iese încă și mai puternic în evidență atunci când comparăm ratele de absorbție ale diverselor noi state membre ale Uniunii Europene. Astfel, la sfârșitul anului 2012 România absorbise doar 12% din fondurile alocate, în timp ce media noilor state membre din Europa centrală și răsăriteană era de 44%; în această privință, România se situa la mare distanță pe ultimul loc, celelalte state fiind relativ grupate între

59% (Estonia și Lituania) și 34% (Bulgaria) (KPHG 2013, p.9).

Având în vedere această slabă performanță, guvernul României a adoptat o serie de măsuri menite pe de o parte să sporească rata de absorbție pentru ceea ce a mai rămas din exercițiul bugetar 2007/2013, și pe de altă parte pentru pregătirea mai bună și o absorbție mai ridicată a sumelor ce urmează să fie alocate în exercițiul bugetar 2014/2020. La constituirea guvernului după alegerile parlamentare din 9 decembrie 2012, a fost înființat Ministerul Fondurilor Europene, care a primit în coordonare cele mai multe dintre autoritățile de management și organismele intermediare cu atribuții în atragerea și gestionarea fondurilor europene (OUG 96/2012, art.11). Pe lângă concentrarea de competențe și responsabilități la nivelul Ministerului Fondurilor Europene și speranțele că aceasta va conduce la evitarea pe viitor a sincopelor datorate slabei capacități administrative în gestionarea fondurilor europene, se consideră că absorbția fondurilor europene va fi stimulată și prin reorganizarea administrativ-teritorială a României, concretizată prin crearea unor regiuni puternice la nivelul NUTS2. Prin aceste măsuri, guvernul acceptă practic

faptul că în exercițiul financiar 2007/2013 România nu mai poate absorbi decât o fracțiune din fondurile alocate, și-și concentrează cele mai importante eforturi pentru o mai bună absorbție în exercițiul bugetar 2014/2020.

Teoretic, perspectivele pentru exercițiul bugetar 2014/2020 sunt relativ bune, mai ales că la negocierile preliminare pentru configurarea bugetului Uniunii Europene pe anii 2014/2020, deși ansamblul acestuia a scăzut, România a obținut o sporire cu 18% a fondurilor ce i-au fost alocate.

Estimări privind sumele totale alocate României de către Uniunea Europeană (milioane Euro)

Instrument financiar	Cadrul financiar multianual 2007/2013	Cadrul financiar multianual 2014/2020
Fonduri Structurale și de Coeziune	19.668	21.826
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală	8.124	7.123
Fondul European pentru Pescuit	231	230
Fondul European de Garantare Agricolă	6.580	10.393
Total	34.603	39.572

Sursa: Guvernul 2013, p.96-97.

În cadrul dialogului dintre Guvernul României și Comisia Europeană, a fost convenit un document consultativ aflat acum în dezbatere publică, prin care se stabilesc prioritățile și țintele de alocare a fondurilor europene pentru cele 11 Obiective Tematice (OT) ale Strategiei

Europa 2020 (MFE, 2013). În general, acest document reflectă prioritățile strategice ale guvernului beneficiar al fondurilor, reprezentanții Comisiei Europene intervenind doar în cazurile în care aceste priorități sunt nerealiste în raport cu antecedentele capacității de absorbție sau

atunci când anumite OT sunt în pericol de a fi complet neglijate de decidenții naționali. În cazul concret al documentului consultativ publicat la 31 mai 2013, se poate observa faptul că sumele cele mai mari de bani sunt prevăzute pentru a fi alocate **OT7** - Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore (5,85 miliarde Euro), **OT6** - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor (3,48 miliarde Euro), și **OT3** - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM) (3,47 miliarde Euro). În schimb, sumele cele mai mici sunt prevăzute pentru **OT1** - Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării (doar 0,81 miliarde Euro) și **OT2** - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (0,87 miliarde Euro). O reducere sensibilă a fondurilor alocate se observă și în cazul **OT10** - Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții, pentru care sunt alocate doar 1,47 miliarde Euro (față de peste 2 miliarde Euro în cadrul financiar multianual 2007-2013), dintre care aproape

jumătate pe linia investițiilor regionale în infrastructură (MFE 2013, p.93).

Se poate discuta mult dacă prioritățile stabilite de guvernanți cu privire la alocarea fondurilor europene reflectă necesitățile reale ale României anilor 2014-2020 și mai ales dacă ele favorizează sau nu obiectivul național de recuperare a decalajelor economice față de țările mai dezvoltate din Uniunea Europeană. O asemenea discuție este neîndoiește utilă mai ales pentru definirea clară a priorităților naționale, dar în cazul fondurilor europene credem că ea trebuie să aibă în vedere faptul că sumele alocate sunt oricum mai mari decât capacitatea probabilă de absorbție a României. În consecință, în cele ce urmează ne vom concentra pe câteva dintre riscurile previzibile pentru România în domeniul absorbției și folosirii fondurilor europene în cadrul financiar multianual 2014/2020.

Cel mai serios dintre riscuri este **absorbția redusă**, respectiv incapacitatea de a absorbi o parte considerabilă a fondurilor alocate de Uniunea Europeană. De regulă, absorbția redusă a fondurilor europene este pusă în legătură cu capacitatea administrativă redusă a statului român și cu neregulile apărute în derularea

absorbției fondurilor, care conduce la întârzierea și/sau suspendarea plăților. În ultimii ani, Comisia Europeană a suspendat de mai multe ori rambursările pentru diversele fonduri europene, sau pentru unele dintre axele prioritare din cadrul acestora, iar autoritățile române au făcut eforturi substanțiale pentru ridicarea suspendărilor (sau presuspendărilor) și pentru reluarea rambursărilor (Guvernul 2013, p.94-95). Dincolo de nevoia de a aduce clarificările solicitate în legislația care reglementează derularea fondurilor (mai ales în domeniul achizițiilor publice) și de a evita apariția de nereguli care atrag blocarea rambursărilor și/sau penalități la nivel național, lipsa de ritmicitate și previzibilitate a rambursării cheltuielilor efectuate pentru derularea proiectelor pe fonduri europene este o problemă serioasă atât la nivel macroeconomic, cât și pentru instituțiile și agenții economici angajați în derularea acestor proiecte. Riscul este cu atât mai mare cu cât sumele angajate în aceste proiecte sunt foarte mari în raport atât cu volumul economiei românești, cât și cu resursele obișnuite ale respectivelor instituții și agenți economici. De altfel, dacă avem în vedere sumele prevăzute să fie alocate României și presupunem o absorbție aproape de 100% distribuită

regulat pe anii 2014/2020, atunci România ar absorbi o medie de 5,6 miliarde Euro anual, ceea ce ar însemna (la cursul valutar actual) circa 25 miliarde lei, adică peste 4,2% din PIB în primii ani ai cadrului financiar multianual 2014/2020); de remarcat faptul că nici măcar Irlanda, care este unanim considerată țara care a profitat cel mai mult de pe urma atragerii fondurilor europene, nu a absorbit în nici unul dintre ani mai mult de 4% din produsul național brut (indicator folosit de guvernul irlandez, dar care în cazul specific al acestei țări este sensibil mai mic decât produsul intern brut), iar nivelul de 3% nu a fost depășit decât în anii 1991-1993 (Murgescu 2010, p.430).

Un al doilea risc este **volatilitatea financiară** indusă de sincopele în atragerea fondurilor europene. Dacă la nivel macroeconomic fondurile europene reprezintă 2-4% din PIB, pentru mulți dintre beneficiari, fie ei instituții publice, agenți economici sau organizații neguvernamentale, sumele derulate pentru proiectele finanțate din fonduri europene au o pondere mult mai mare în bugetele lor de venituri și cheltuieli. Mai mult, logica derulării acestor proiecte, care presupune angajarea mai întâi a cheltuielilor și abia ulterior rambursarea

cheltuielilor eligibile, antrenează mari riscuri pentru mulți dintre beneficiari. Întârzierea rambursărilor, indiferent dacă ea se datorează unor nereguli proprii, unor încetini birocratice la nivelul autorităților de management sau al organismelor intermediare, sau unor suspendări de plăți survenite în relația dintre Comisia Europeană și România, pune de multe ori pe beneficiari în imposibilitate de a mai derula proiectele contractate, ceea ce înseamnă și imposibilitatea de a finaliza respectivele proiecte și deci interdicția de a mai participa pe viitor la derularea de proiecte europene. Pe această relație, perversiunile induse în comportamentul diverselor instituții sunt considerabile, amenințând atât capacitatea de a concepe și implementa strategii instituționale coerente pe termen mediu, cât și respectarea normelor de deontologie și etică în relațiile inter-instituționale. Aceste riscuri pot fi reduse atât printr-o bună funcționare a autorităților de management și organismelor intermediare, care să evite perturbările în ritmicitatea analizei dosarelor și asigurării rambursărilor, cât și prin instituirea unor instrumente de acces al beneficiarilor la credite ieftine pentru cazurile în care au nevoie să atragă resurse

externe pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene (Guvernul 2013, p.97-98).

Al treilea risc de sistem este reprezentat de **insuficiența efectelor de antrenare în plan economico-social**. După cum se știe, fondurile europene reprezintă doar o fracțiune din resursele disponibile la nivel macroeconomic, dar impactul lor depinde de capacitatea lor de a genera procese mai ample, care să asigure sustenabilitatea dinamicii economice. Comisia Europeană apreciază că România mai are multe de făcut pentru a se putea angaja pe calea unei dezvoltări inteligente, sustenabile și inclusive („smart, sustainable and inclusive growth”), și consideră că prioritară trebuie să fie sporirea gradului de angajare al forței de muncă în procese economice orientate spre nevoile pieței, creșterea competitivității generale a economiei și reforma administrației publice; de aceea, prin intermediul celor 11 Obiective Tematice, o mare parte a fondurilor europene sunt orientate tocmai spre realizarea priorităților mai-sus menționate (MFE 2013, p.6). Rămâne însă de văzut cum se va realiza trecerea de la nivelul principiilor și strategiilor la cel al politicilor concrete, astfel încât România să profite efectiv de fondurile alocate de

Uniunea Europeană pentru a se angaja într-o dezvoltare capabilă să-i mărească șansele de reducere a decalajelor de dezvoltare care o mai despart de media statelor europene.

Concluzii

Experiența proprie a absorbției sub-optimale a fondurilor europene în cadrul financiar multianual 2007/2013, ca și experiențele altor state beneficiare ale fondurilor europene, evidențiază potențialul ridicat al acestor fonduri în generarea unor procese de dezvoltare economică accelerată și sustenabilă. Pentru valorificarea șansei istorice de care beneficiază, România trebuie să evite cele 3 riscuri sistemice majore identificate în acest studiu – absorbția redusă, volatilitatea financiară și insuficiența efectelor de antrenare în plan economico-social. În acest sens, prioritar trebuie să fie o îmbunătățire sensibilă a modului de funcționare a instituțiilor implicate în atragerea și gestiunea fondurilor europene, atât la nivelul concepției (selectarea priorităților și concepția de ansamblu a criteriilor de evaluare a proiectelor), cât și la nivelul implementării normelor și procedurilor de analiză a

dosarelor și de asigurare a ritmicității rambursărilor.

Bibliografie

Guvernul României 2013. *Strategia fiscal bugetară pentru perioada 2014-2016*, publicată online la <http://www.mfinante.ro/strategbug2014.html?pagina=domenii> (accesată 30 mai 2013).

KPMG 2013, *EU Funds in Central and Eastern Europe. Progress Report 2007/2012*, publicat online pe kpmg.com/cee (accesat 31 mai 2013).

MFE 2013, *Consultative document in order to develop. The Partnership Agreement for Romania 2014-2020*. 31 May 2013. (This document is based on technical development up to 31 May 2013 and has taken into account the version 3 of the draft template produced by the EC in May 2013), publicat online la http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2012-2020/doc/draft_AP_06.06.2013.pdf (accesat 10 iunie 2013).

Murgescu, Bogdan 2010. *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*. Iași: Polirom.

OUG 96/2012 = Ordonanța de urgență a
guvernului nr.96/2012 privind stabilirea
unor masuri de reorganizare in cadrul
administratiei publice centrale si pentru

modificarea unor acte normative,
Monitorul Oficial. Partea I (2012), 884.

Migrația rromilor,

context al reconstruirii contractului de comunicare dintre rromi și nerromi

Florin-Bogdănel PRIBOI¹

Abstract:

In the case of Roma, we know a specific migration, especially within the Eu, specificity given by the fact that this people is established in all member states by institution of citizenship . Only Roma moving with the whole family, with obvious intention to settle permanently in the host territory. While, for other Romanian, migration has a formal consistency, and the intention is to obtain financial remittances that will spending when will return to the origin state.

Roma migration is a context of the process of communication between Roma and Nonroma, context determines the creation and reconsideration of the communication contract by the effects of Roma migration..

Roma migration represent specific context of communication process who determines the reconsideration at institutional, political, mass and interpersonal levels and, therefore, the reconsideration of the communication process itself.

Keywords:

Roma, Roma migration, communication contract, reconsideration of the communication contract, context of the communication process.

¹ Hubert H. Humphrey Fellow

A. ASPECTE TEORETICE

Migrația este procesul prin care o populație, sau grupuri de persoane dintr-o țară se deplasează într-o altă țară cu intenția de a părăsi definitiv teritoriul din care provine și de a se stabili permanent în noul teritoriu, precum și de a trece la o altă stare socială. Fenomenul migrației are ca element central spațiul, definit ca o structură socială, motiv pentru care se argumentează că migrația se află într-un raport de specie-gen cu mobilitatea socială², în sensul că procesul include nu numai schimbarea teritoriului, ci și trecerea de la o poziție socială la alta. Migrația determină existența unor structuri sociale noi, „lumile sociale” ale migranților. „Migranții care provin din aceeași societate/comunitate și trăiesc în proximitate formează lumi sociale, spații de viață puternic instituționalizate (formal sau informal) sub aspectul modurilor de gândire și de acțiune.

² Dumitru Sandu, „Migrația și Schimbarea structurii sociale”, în Matei Ion, Ioan Mihailescu (coordonatori), *Satul Românesc. Studii*, (București: Editura Academiei, 1985), 106-107.

Astfel de spații tind să aibă o puternică marcă identitară.”³

Migrația rromilor este un proces în desfășurare, început în jurul secolului X. Astăzi, migrația rromilor în UE, privită ca un context al procesului de comunicare, reconstruiește contractul de comunicare pe patru niveluri de comunicare: instituțional, al politicului, de masă și interpersonal.

Conceptul de migrație este analizat în raport cu globalizarea, dar și cu principiul liberei circulații. Dacă din perspectiva globalizării migrația este un rezultat, din perspectiva principiului liberei circulații rezultatul este intensificarea migrației și reconsiderarea acesteia.

De asemenea, maniera de a aprecia migrația ca un subdomeniu al macroeconomiei sau al microeconomiei, după caz, poate fi îmbunătățită în sensul în care vom analiza migrația ca un fenomen de sine stătător. Pe lângă determinantele economice, am reliefat faptul că și cele sociale și culturale

³ Dumitru Sandu, *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate*, (Iași: Polirom, 2010), 19.

contribuie decisiv la reconfigurarea contractului de comunicare în cadrul migrației.

După anii 1990, migrația a constituit un subiect de analiză a spațiului politic universal, în sensul controlării și limitării acestui fenomen. Însă, globalizarea a determinat zădărnicierea eforturilor privind stoparea sau limitarea migrației. Crearea unor entități transnaționale, cum este și Uniunea Europeană, a determinat scăderea importanței granițelor naționale în ceea ce privește libera circulație a persoanelor.

Constat că problema ridicată de Franța în 2010 privind amenințarea securității sociale, și nu a celei economice, de către migrația rromilor din România nu este o noutate. Securitatea socială este un argument solid, în cadrul UE, în justificarea unor acțiuni care sunt întreprinse în virtutea principiului suveranității naționale. Cu două probleme se confruntă spațiul UE. Prima este aceea de a aduce la un numitor comun circulația persoanelor în interiorul UE în raport cu interesele Pieții

Comune și să stabilească sistemul de control comun al granițelor UE, pentru a avea și controlul circulației cetățenilor statelor terțe. A doua problemă este armonizarea politicilor de primire (admission policies), având în vedere faptul că fluxul migrației este o problemă dacă luăm în considerație cele două decenii de granițe închise. Concluziile statelor membre ale UE au fost de a reitera necesitatea armonizării managementului fenomenului migrator, precum și necesitatea stabilirii unui sistem regulat al migrației prin colaborarea cu statele de origine ale migranților⁴.

Pe lângă problematica globalizării sau a protejării piețelor, chiar dacă acestea au tendința de a fi din ce în ce mai mult piețe internaționale sau piețe comune, cum este în cazul UE, o altă problematică este reprezentată de transferurile interculturale și impactul cultural al migrației. Și acest aspect ridică problema necesității elaborării unei politici migratoare comună a statelor UE pentru a crea un echilibru între mediul

⁴ Sandu, *Lumile*, 196 – 199.

economic și cel social. „Migrația nu mai poate fi apreciată ca un fenomen instantaneu, imprevizibil, circulația persoanelor având determinări multiple: istorice, comportamentale, economico-sociale”⁵, la care adăugăm și securitatea socială și cea culturală. „Rromii constituie unul dintre puținele grupuri etnice sau naționale care s-au răspândit în întreaga lume fără să-și piardă identitatea specifică”⁶.

Edwin Bakker constată faptul că amploarea migrației rromilor este un subiect de îngrijorare în Europa, iar țările de origine „se tem de o imagine proastă”. Soluția pe care o identifică în 2003 autorul nu este aceea a politicii ad-hoc de reîntoarcere, așa cum o regăsim în 2010 în Franța, ci aceea a înlăturării factorilor de respingere sau atracție. Acești factori sunt poziția socio-economică marginală, discriminarea și violența fizică. În acest sens instituțiile UE trebuie să determine țările de origine

să elaboreze și să implementeze politici publice prin care să elimine acești factori. De asemenea, un aspect important pe care îl reliefează Bakker este faptul că statele de origine trebuie să implice și rromii în elaborarea acelor politici publice. În concluziile sale, autorul afirmă că statele de origine expun rromii la o anumită violență și marginalizare, prin condițiile de trai degradante și alte aspecte culturale și sociale. Un rol important în această problemă trebuie să-l aibă intelectualii rromi, astfel încât să se identifice soluții concrete prin cercetarea problemelor rromilor în țările de origine, soluții pe care să le propună autorităților în cadrul procesului de elaborare a politicilor publice.

În urma analizei istorice, „în general, migrațiile au implicat o redefinire a granițelor politice și a spațiului politic...”⁷.

În perioada contemporană, migrația s-a redefinit după căderea Blocului comunist. Fenomenul

⁵ Daniela-Luminița Constantin, Valentina Vasile, Diana Preda, Luminița Nicolescu, *Fenomenul migraționist din perspective aderării României la Uniunea Europeană*, (București: Institutul European, 2004) 19.

⁶ Edwin Bakker, „Exodul rromilor. O problemă cu adevărat pan-europeană”, *Revista Altera* 20/21 (2003): 227.

⁷David Held, Antony McGrew, David Goldblatt, Jonathan Perrator, *Global Transformations: Politics, Economics, and Culture*, traducere de Ramona Lupașcu, (Iași: Polirom, 2004), 346

migraționist contemporan este împărțit de David Held ș.a. în patru perioade: după al doilea război mondial, când fenomenul s-a redefinit și a crescut ca urmare a deplasărilor variabile ale popoarelor strămutate, generate de război; între anii '50 până în anii '70, când evoluția economică era dependentă de petrol, iar cererea de forță de muncă a scăzut; după mijlocul anilor '70, când migrația a continuat să crească din cauza presiunilor factorilor economici globali; din anii '80, când crearea Pieței Unice Europene a însemnat o nouă piață de desfacere a forței de muncă din Estul Europei⁸.

Migrația contemporană are consecințe și asupra autonomiei și suveranității statelor-națiune. Acest lucru pentru faptul că migrația ilegală a demonstrat capacitatea limitată a statelor de a-și supraveghea independent frontierele, dovadă fiind și faptul că încercarea de a opri fenomenul nu a avut succes. De asemenea, colaborarea și conlucrarea internațională pentru coordonarea și controlarea politicilor

naționale privind migrația înseamnă o redefinire a autonomiei și suveranității statale. Migrația a transformat mediul politic intern în ceea ce privește politicile economice și culturale pentru statele capitaliste avansate, redefinindu-se interesele politice. În cele din urmă, migrația a influențat decisiv opțiunile de politică internă, pentru că resursele financiare alocate controlării fenomenului a influențat balanța națională a costurilor și beneficiilor. Pe lângă aceste efecte, se mai subliniază și faptul că identitatea națională este în proces de redefinire pentru faptul că societățile devin multiculturale. În această situație, soluția cetățeniei exclusiviste va determina apariția de conflicte, chiar și etnice. Însă, soluția unui model multicultural de cetățenie evită aceste conflicte, dar determină o constrângere internă a schimbării culturale și sociale⁹.

În urma acestei analize, rezultă patru etape ale procesului de migrație¹⁰:

⁸ Held, McGrew, Goldblatt, Perrator, *Global*, 347.

⁹ Held, McGrew, Goldblatt, Perrator, *Global*, 266 – 371.

¹⁰ Held, McGrew, Goldblatt, Perrator, *Global*, 25.

1. Migrația temporară în scop lucrativ a tinerilor, pentru remitențe de venituri, însă cu orientarea spre țara de origine.

2. Prelungirea de ședere și dezvoltarea de rețele sociale bazate pe legături de rudenie sau ale zonei de origine comună, precum și nevoia de ajutor reciproc în noul mediu.

3. Reuniunea familiei, creșterea consecințelor a șederii pe termen lung, crescând orientarea spre țara-gazdă și apariția comunităților etnice cu propriile instituții.

4. Șederea permanentă, în funcție de politicile guvernământului și de atitudinile populației țării-gazdă, de oportunitățile fie pentru a asigura statutul juridic și eventuala cetățenie, sau de excluderea politică, marginalizarea socio-economică și formarea permanentă a minorităților etnice.

În această ultimă etapă, după cum constată cei doi cecetători, se formează minoritățile etnice. Aceasta semnifică dobândirea unui statut juridic colectiv, care instituie practic drepturi și obligații.

Acest statut juridic presupune și o mai strânsă legătură cu instituția cetățeniei statului-gazdă. De asemenea, acest statut are o anumită influență asupra politicilor guvernamentale, întrucât dreptul internațional, dar mai ales cel comunitar, impune ca statul să creeze condițiile necesare pentru ca minoritatea națională să aibă reprezentare parlamentară și locală¹¹. Așadar, excluderea politică nu va mai avea premisele instituționale necesare, iar marginalizarea socio-economică devine un deziderat politic în vederea combaterii.

Totuși, migrația, ca orice proces de altfel, trebuie să producă anumite efecte. Interesul meu științific este de a afla care sunt efectele migrației în construirea sau reconstruirea unui contract de comunicare dintre romi și națiunile statelor membre și care sunt implicațiile pe care le poartă această reconstruire asupra procesului de europenizare.

¹¹ "Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale", Consiliul European, <http://www.dri.gov.ro/documents/conventia%20cadru.pdf>, accesat pe 31.10.2011.

B. CERCETARE

Am preluat sistemul de analiză a procesului migrației al lui Castles și Miller pentru a răspunde la întrebarea „În care etapă din cele evocate de Castles și Miller se regăsesc migranții români de etnie rromă?”. Pentru a răspunde la această întrebare am prezentat chestionarul prezentat în anexă pe 60 subiecți rromi români migranți.

Datele obținute și interpretarea lor:

Q1. 30% dintre subiecții chestionați au avut un timp de ședere de peste trei luni în fiecare dintre cele trei state-membre ale UE. În conformitate cu Directiva UE nr. 38/2004, vizitele în statele-membre care să nu necesită îndeplinirea niciuneia condiții, în afară de cartea de identitate, pot avea durata de maximum trei luni calendaristice. Peste această durată, se cer de îndeplinit condiții cu privire la locul de muncă, surse de subzistență etc. Putem vorbi despre migrație doar în situația în care durata șederii depășește trei luni calendaristice.

Constatăm că un procent ridicat a avut intenția de a migra în toate dintre cele trei state. Totuși, de ce nu s-au stabilit în niciunul dintre primele două? Pentru faptul că nu există restricții de frontieră. Mai mult, faptul că durata șederii de trei luni se consumă într-un stat-membru, nu elimină posibilitatea curgerii unui nou termen de trei luni într-un alt stat membru. Aceste date ne arată mobilitatea crescută a rromilor români în statele membre UE. Astfel, migrația nu se desfășoară către o anumită țară, ci către UE ca unic spațiu politic, rromii căutând oportunități comparate între mai multe state membre UE.

Conchidem că migrația se desfășoară în UE și nu în Franța, Italia, Spania sau alt stat-membru. Această constatare este susținută și prin faptul că aproximativ 35% dintre chestionați au stat mai mult de 3 luni în două state-membre. De asemenea, nicio reglementare comunitară nu împiedică curgerea unui nou termen de ședere de trei luni în același stat-membru după o zi de părăsire a statului respectiv.

Q2. Doar 10% dintre chestionați și-au desfășurat șederea în afara României singuri. Peste 60% au stat în Franța cu cel puțin un membru al familiei, în majoritatea cazurilor cu prietenul/iubitul/concubinul/soțul.

Constatăm că respondenții reprezentau practic familii aflate la început, fapt dovedit și de situația în care unele din astfel de cupluri au fost reîntoarse în România cu un copil născut în statul-gazdă.

30% dintre respondenți și-au desfășurat ședere în Franța cu întreaga familie. În medie, familia era compusă din patru membri. Așadar, familiile celor 18 (29%) intervievați reunește cca. 70 persoane din cele 188 persoane repatriate.

Constatăm tendința evidentă a faptului că persoanele chestionate aveau dorința de a se stabili definitiv în statul de destinație. Faptul că o întreagă familie se stabilește pe teritoriul unui alt stat-membru decât cel de origine semnifică crearea unor legături pe mai multe paliere ale vieții sociale: școala, locurile publice de joacă, locul de muncă. Acestea

duc la apropierea legăturilor cu societatea-gazdă și pierderea, în cele din urmă, a legăturilor cu societatea de origine, în comparație cu persoana care se deplasează singură și a cărei familie rămâne în țară. Constatăm, de asemenea, un factor de noutate al procesului de migrație în spațiul comunitar. Cuplurile care pleacă din statul de origine și se întorc cu un nou membru al familiei reprezintă un argument în plus al constatării că persoanele chestionate au intenția fără de echivoc de a se stabili permanent în statul-gazdă.

Q3. Doar 2 din cei 60 de chestionați s-au întors în România din propria voință. Pentru restul, acordul de voință a fost viciat prin oferirea de stimulente în bani. Constatăm că „repatrierea voluntară” nu a stopat migrația, ci doar a întrerupt-o. Faptul că persoanele chestionate s-au reîntors în țara de origine doar ca să încasese suma respectivă de bani nu înseamnă că s-au eliminat motivele care au dus la migrație. În situația în care aceste motive există în continuare, migrația își va continua cursul. De asemenea, riscul

eventualului refuz din partea chestionaților de a se întoarce de bunăvoie era aplicarea deciziei de expulzare, așa cum vom vedea mai pe larg în prezentarea cazului de repatriere din august 2010 din Republica Franceză.

Așadar, pentru că motivul pentru care chestionații au acceptat să se întoarcă în țară nu conduce la concluzia că aceștia doresc să se restabilească pe teritoriul statului de origine, conchidem faptul că repatrierea voluntară devine numai o etapă a procesului de migrație în EU și nicidecum momentul de final.

Q4. Rezultatele acestei întrebări confirmă constatările făcute în urma analizei rezultatelor de la Q3. Doar cei doi respondenți care s-au întors prin propria voință afirmă că nu se vor întoarce în Franța. Însă, aproape jumătate din chestionați (care au membri de familie printre cei 188 de repatriați) sunt convinși că se vor reîntoarce. Pe cei 25% indeciși putem să-i considerăm că se vor întoarce în Republica Franceză pentru că există riscul ca din cauza mediului în care s-a desfășurat aplicarea chestionarului să nu fi fost sinceri. Acești

25%, așa cum vom constata la Q10, nu au mai avut legături cu societatea de origine, fapt care constituie un argument în plus asupra constatării noastre.

La întrebarea de continuare asupra motivului pentru care se vor întoarce, răspunsurile au fost formulate diferit, dar au evocat același mesaj. Faptul că nu se mai poate trăi în România duce la constatarea faptului că în țările unde au migrat, românii au găsit un nivel de trai mai ridicat. Statele gazdă au permis satisfacerea nevoilor de bază, situație diferită față de România unde chestionații au declarat că nu au ce mânca.

De asemenea, faptul că majoritatea chestionaților nu mai au legături cu societatea românească, fiind plecați cu întreaga familie; faptul că nu mai au nicio proprietate în România, precum și alte motive care sunt dezvoltate la Q10, demonstrează fragilitatea legăturii pe care o au cu societatea de origine.

Q5. Analizând frecvența și similaritatea răspunsurilor, am constatat

că sărăcia, lipsa locurilor de muncă și faptul că familia chestionatului era deja plecată sunt cele mai întâlnite răspunsuri. Astfel cum am constatat și în urma analizei răspunsurilor de la Q3, în măsura în care nu vor fi eliminate motivele pentru care chestionații au migrat, procesul va continua. Prin repatrierea realizată, s-a eliminat decât unul dintre motivele migrării rromilor, motiv aflat pe locul al treilea în ierarhia realizată după frecvența răspunsurilor. Însă, chiar și această problemă doar în mod aparent s-a rezolvat pentru că apare dificultatea situației în care familia nu mai are locuințe sau resurse în România pentru a-și desfășura existența.

Au dispărut motivele care au dus la migrarea celor intervievați, în speță sărăcia și lipsa locurilor de muncă? Conform Raportului de evaluare a sărăciei realizat pe anul fiscal 2007, realizat de Banca Mondială, Ministerul Muncii și Institutul Național de Statistică¹², precum și datele din documentul „Situația sărăciei în

¹²

<http://siteresources.worldbank.org/INTROMANIA/ROMANIAN/Resources/PovertyAssessmentReportRom.pdf>

România” realizat de Ministerul Muncii¹³, dar și a celor din Raportul social - 2011 “ România: răspunsuri la criză”, al ICCV al Academiei Române¹⁴, nivelul sărăciei a crescut astăzi la nivelul anului 2007. Aceeași tendință o aflăm și în cazul ratei somajului.

Constatăm astfel că motivele pentru care rromii au plecat din România nu au fost eliminate, observând un vector de ceștere.

Așadar, având în vedere că primele motive evocate de intervievați cu privire la plecarea din România nu s-au eliminat de către statul de origine, apreciem că cei repatriați se vor întoarce în Franța.

Q6. Așa cum aproximam în interpretările făcute la întrebările anterioare, intervievații au găsit un nivel de trai mai bun în statele-gazdă. Sărăcia, asociată lipsei locurilor și a oportunităților de muncă, a fost

¹³

<http://www.mmuncii.ro/pub/img/site/files/fb64439b129bf0910308ca2064b3707a.pdf>, accesat pe 31.10.2011.

¹⁴ “Raport social al ICCV 2011. România: răspunsuri la criză”, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, 2010, http://www.iccv.ro/sites/default/files/ICCV%20Romania%20raspunsuri%20la%20criza_1.pdf, accesat pe 31.10.2011.

eradicată prin găsirea unor locuri de muncă în statul gazdă.

Atunci când se vorbește despre procesul de migrație, se are în vedere migrația forței de muncă. Însă, în cazul rromilor, nu migrează forța de muncă, ci un întreg spațiu socio-cultural. Migrația forței de muncă este doar un aspect. Odată ajunși pe teritoriul-gazdă, rromii formează o comunitate etnică, un tot unitar, în principal datorită faptului că rromii migranți din alte state vorbesc aceeași limbă. Limba rromani este liantul cultural și social care îi leagă pe rromi în cadrul unei comunități unice, puternic identitară. Pe lângă forța de muncă, rromii aduc o cu ei o cultură și o istorie proprie, o limbă și obiceiuri.

Q7. Observăm că majoritatea chestionaților au lucrat la particulari. Acest lucru presupune riscul desfășurării activității lucrative fără contract, ceea ce înseamnă că rromii nu beneficiau de drepturile specifice reglementărilor legale. De asemenea, absența unui contract face imposibilă contribuția la buget. Însă, cel mai deosebit aspect este faptul că persoanele chestionate nu

figurau în registrele autorităților ca lucrători. Prin urmare, chiar dacă au desfășurat muncă pe o perioadă mai mare de trei luni și chiar dacă înțelegerea de muncă cu particularul respectiv nu se încheia la data repatrierii, rromii nu au putut beneficia de dreptul la ședere, neputând să facă dovada că au un loc de muncă ce le asigură sursă legală de întreținere.

Totuși, putem deduce și o anumită disponibilitate a cetățenilor francezi de a angaja rromi fără un contract scris și înregistrat la autorități. Această situație asigură resurse financiare neimpozitate, însă nu asigură dreptul la ședere peste cele trei luni.

Un procent considerabil, aproape 22%, au declarat că se ocupau cu cerșitul. La acest procent se poate adăuga cei 10% dintre persoanele chestionate care nu au oferit un răspuns clar. Apreciem că din cauza contextului, a temerii oprobiului public, chestionații în cauză au decis să nu răspundă sincer la întrebarea care le-a fost adresată. Una dintre urmările desfășurării acestei activități (cerșitul) este înrăutățirea relației cu statul gazdă

și accelerarea deciziei și a procedurii de expulzare.

Q8, Q9 și Q11. Aproape 97% dintre chestionați locuiau în tabere amenajate, în care locuiau doar rromi. Aceste tabere funcționau ca „lumi sociale” distincte de restul societății-gazdă. Același procent au declarat că aveau un lider în acea tabără. De asemenea, toți chestionații se simțeau rromi.

Existența acestor tabere și a liderilor reliefează un tip de organizare a comunității de rromi români emigranți. Existența unor reguli de conviețuire este presupusă, mai ales că tradiția și cultura rromă prezintă reguli clare de ierarhizare (lider/bătrân, tatăl, restul familiei) care se respectă la luarea unor decizii.

De asemenea, existența acestei comunități de rromi oferă posibilitatea folosirii limbii rromani, proprie rromilor, precum și a portului și manifestarea obiceiurilor. Un aspect deosebit de important este că în aceste tabere nu locuiesc numai rromi români, ci și de altă cetățenie. Totuși, se păstrează grupul

compact datorită limbii comune vorbite, mai ales. Această constatare este susținută și de faptul că toți chestionații se simțeau rromi.

Q 10. Toți chestionații au declarat că nu veneau des în România. Doar 8,5% au apelat cel puțin o dată la Ambasada României din Franța. Niciunul nu a votat pentru alegerile desfășurate în România și aproape 97% vorbesc limba franceză.

Aceste rezultate duc la concluzia că rromii rupseseră legăturile cu statul de origine și prezintă, prin aceste elemente, constatarea identificării sau asimilării cu populația statului-gazdă.

Q12. Doar 3,4% dintre chestionați au declarat că se vor întoarce în Franța. Ceilalți sunt nehotărâți. Însă, ținând cont de răspunsurile la întrebările anterioare apreciem posibilitatea întoarcerii pe teritoriul de unde au fost repatriați întrucât este deja creat sentimentul apartenenței la comunitatea de rromi (tabara de rromi) din Franța, iar legăturile cu statul și societatea de origine s-au diminuat sau au încetat.

Pericolul de reîntoarcere a migranților repatriați poate fi depășit prin structurile care ar putea stopa migrația. Pe de-o parte, sunt instituțiile statului-gazdă împreună cu cele ale statului origine. Pe de cealaltă parte, sunt instituțiile UE. Responsabilitatea instituțiilor UE este mai pronunțată având în vedere că stoparea migrației trebuie să fie corelată cu principiul liberei circulații a persoanelor și a mărfurilor. De asemenea, în cazul în care un stat ia în mod unilateral decizii privind stoparea migrației, UE poate declanșa procedura de infringement, cum a fost cazul Franței după repatrierea rromilor din august 2010. Așadar, se reliefează nevoia elaborării unei strategii UE privind stoparea migrației, astfel încât toate statele membre să desfășoare aceeași procedură fără temerea declanșării procedurii de infringement.

Observăm, de asemenea, în cazul rromilor tendința de a deveni populație stabilă în spațiile în care migrează, în cazul studiat, în Franța. Această observație este determinată de pierderea legăturilor cu statul de cetățenie și

dezvoltarea legăturilor cu statul-gazdă. Această realitate socială duce în timp la afectarea relațiilor cu populația statului-gazdă, iar unul dintre motive este cerșitul.

Un alt motiv este faptul că migrații rromi produc efecte și asupra structurii sociale prin faptul că aceștia creează noi „lumi sociale” în spațiile în care migrează, spații cu reguli proprii. Lumea nouă se desfășoară în interiorul acestor tabere care reprezintă o comunitate prin elementele sale specifice pe care le prezintă.

De asemenea, mai este afectată identitatea națională, mai ales că Statul Francez prezintă un caracter național specific, existând două posibilități. Prima dintre acestea este situația în care sentimentul identității naționale se intensifică, caz în care crește adversitatea. A doua posibilitate este destabilizarea caracterului identității naționale și restructurarea socială cu noua componentă a „lumii noi” a rromilor migranți.

În schimb, în ceea ce privește statul de origine, România, migrația rromilor provoacă o anumită incertitudine. Ori rromii se integrează în societatea statului-gazdă pentru că și-au întărit legăturile cu aceasta, ori păstrează în mod activ legătura de cetățenie cu statul de origine, astfel încât să activeze responsabilitatea acestuia din urmă. Rromii migranți sunt repatriați după perioade relativ lungi de timp, perioadă în care s-au pierdut legături cu statul de origine prin neapelarea la serviciile ambasadei, prin nemanifestarea votului și prin mutarea întregii familii în străinătate.

Această incertitudine determină în mod indirect noi legături între statele-gazdă și statele de origine în scopul conlucrării pentru rezolvarea problemei migranților actuali și stoparea sau controlarea procesului migrator pe viitor.

Având în vedere datele obținute în urma aplicării chestionarului, precum și a interpretării acestora, putem aprecia faptul că migrația rromilor a depășit prima etapă a procesului de migrație în

scop lucrativ pentru remitențe de venituri întrucât, din rezultatele cercetării, s-a reliefat intenția rromilor de stabilire permanentă pe teritoriul francez.

Rromii migranți și-au dezvoltat rețele sociale bazate pe relații de rudenie, amintindu-ne faptul că aceștia migrează cu întreaga familie. Însă și această a doua etapă este depășită pentru că rromilor le este caracteristică șederea permanentă.

Etapa a treia este îndeplinită de migranții rromi pentru că și-au reunit familia pe teritoriul statului gazdă și manifestă intenția de ședere permanentă. De asemenea, a crescut orientarea acestora către statul-gazdă, legăturile cu statul de origine s-au destabilizat, iar taberele însele constituie comunități etnice cu reguli proprii.

Astăzi, rromii se situează în această a treia etapă fiindcă politicile statului gazdă nu au permis permanentizarea șederii.

C. CONCLUZII

Migrația rromilor prezintă elemente specifice. Rromii poartă cu ei

aspecte ale vieții culturale proprii cum sunt limba, obiceiurile dar și tipul de organizare în cadrul familiei și al comunității. Una dintre particularitățile care trebuie remarcată este faptul că aceste elemente sunt universale, acestea aparținând rromilor din întreaga lume, nefiind specifice numai rromilor din România. În momentul în care rromii se deplasează din România în alt stat-membru al UE, pe lângă faptul că aceștia constituie un grup cultural compact, empatizează cu rromii rezidenți ai statului-gazdă, tocmai pentru că limba funcționează ca un liant cultural identitar. Această constatare este valabilă și pentru rromii nevorbitori de limba rromani, aceștia empatizând prin alte elemente culturale (credințe, valori, port și orânduire socială), la care se adaugă percepția identică a nerromilor.

Un alt aspect care favorizează crearea unei identități comune a rromilor români migranți sunt taberele sau așezările în care aceștia locuiesc. Aceste tabere constituie „o lume nouă” care presupune orânduire proprie specifică unei comunități. Nu este vorba de

normativism formal, ci despre aplicarea unor obiceiuri sau cutume, cum ar fi spre exemplu faptul că deciziile în cadrul familiei sau comunității de rromi sunt luate de cel mai vârstnic membru.

Aceste specificități îi deosebesc pe rromi de ceilalți migranți. Dacă, în general, migranții se integrează sau sunt asimilați de către populația statului-gazdă, rromii funcționează totuși ca o castă pentru că niciodată nu migrează singuri, ci în grup. Chiar dacă se deplasează individual, odată ajunși la destinație se aliniază comunității din care, în mod natural, face parte. Astfel, „lumea nouă” a rromilor migranți nu presupune nici integrare, nici asimilare, aceștia manifestând un puternic sentiment identitar.

Pe lângă aspectul identitar, un alt liant social care reunește migranții rromi este faptul că Uniunea Europeană constituie un singur spațiu politic. Prin urmare, apreciem că rromii nu migrează dintr-un stat în altul, ci migrează în interiorul unei entități politice, Uniunea Europeană. Vectorul specific al migrației rromilor este de la estul către vestul

Uniunii Europene. Trebuie subliniat că specificitatea nu este redată nici de direcția parcursului migratorilor, nici de spațiul în care migrează, ci de faptul că rromii se deplasează cu întreaga familie, cu intenția vădită de a se stabili definitiv pe teritoriul statului-gazdă. Pe când, în cazul celorlalți români, migrația este una formală, intenția fiind aceea ca membrul de familie care pleacă în străinătate să câștige remitențe financiare pentru a avea un trai mai bun când se va întoarce în țara de origine, la familia sa.

Constatările mele nu sunt o noutate dacă le raportăm la parcursul istoric al rromilor. Rromii au procedat similar atunci când au pornit migrația dinspre Asia către Europa. Ceea ce este nou, în schimb, este mobilul migrației, dar și cadrul universal al libertății, al drepturilor omului și al funcționării statului de drept în toate statele-membre ale UE. De asemenea, în plan național, european și internațional sunt reglementate drepturile minorităților etnice sau statutul acestora după caz. Trebuie subliniat faptul că aceste reglementări redau drepturi individuale

și nu colective totuși. În ceea ce privește mobilul migrației, în secolul X acesta era redat de condiția războiului, iar în secolul XXI este dat de condiția economică.

O altă noutate privește efectele pe care le produce în realitatea prezentă europeană migrația rromilor. În cazul rromilor, aceasta constituie un context care reconfigurează contractul de comunicare dintre rromi și nerromi în România, dintre rromi și nerromi din spațiile unde rromii migrează și, în final, dintre nerromii din spațiile unde rromii migrează și nerromii din România.

Așadar, migrația rromilor reprezintă un context al procesului de comunicare dintre rromi și nerromi, context care determină crearea și reconsiderarea unui contract de comunicare.

Elementele contextului procesului de comunicare dintre rromi și nerromi, elemente care reconsideră contractul de comunicare, sunt următoarele:

§. Spațiale

1. Locuirea în tabere

2. Pierderea legăturilor cetățenești cu România

§. Temporale

1. După aderarea României la Uniunea Europeană și înainte de aderarea la Spațiul Shangen

§. Poziția comunicatorului

1. Activități desfășurate ilegal

2. Modul de orânduire specifică în tabere

3. Empatizarea cu ceilalți rromi rezidenți

4. Elementele identitare

§. Scopul

1. Intenția de stabilire definitivă

2. Stoparea șederii ilegale

Prin urmare, prin aceste elemente, contextul procesului de comunicare reconstruiește contractul de comunicare dintre rromi și nerromi pe patru niveluri de comunicare: instituțional, al politicului, de masă și interpersonal.

Comunicarea instituțională se reconstruiește prin faptul că instituțiile statului-gazdă își schimbă contractul de comunicare, protocolul de comunicare instituit de-a lungul vremii cu România.

Dintre cele trei state-membre UE, state de destinație a rromilor români, supuse analizei lucrării mele (Franța, Italia, Spania), Franța a schimbat cel mai semnificativ contractul de comunicare cu România, o comunicare cu o anumită tradiție instituțională.

Comunicarea politicului se reconfigurează întrucât atât oamenii politici români, cât și francezi, spanioli, italieni își schimbă contractul de comunicare instituit în timp referitor la rromii migranți.

Comunicarea de masă reconsiderată este reacția cetățenilor francezi, spanioli și italieni față de toți românii, reconfigurare a contractului de comunicare ce prezintă schimbarea atitudinii la nivel de masă față de toți românii.

Comunicarea interpersonală se reconsideră prin prizma faptului că

interacțiunea dintre un rrom român și un francez, spaniol sau italian se schimbă având în vedere reconfigurarea instituțională și a politicului. Același fenomen de reconstruire a contractului de comunicare îl întâlnim și între un rrom migrator întors în România și un român.

Având în vedere reconstruirea contractului de comunicare pe cele patru niveluri, migrația rromilor, ca un context al procesului de comunicare, produce o redefinire a procesului de comunicare. Astfel, propunem spre analiză următoarea definiție:

Migrația rromilor reprezintă context specific al procesului de comunicare, care determină reconstruirea contractului de comunicare la nivelurile instituțional, al politicului, de masă, interpersonal și, ca urmare, reconstruirea a însuși procesului de comunicare.

Procesul de comunicare reprezintă suma mesajelor și atitudinilor/faptelor reconstruite în presa scrisă românească în urma mesajelor și acțiunilor

migranților rromi, care determină reconsiderarea europenizării în europenizare tendențială, în sensul că mesajul central al contractului de comunicare se schimbă din „Unitate în diversitate” în „Diversitate reticentă/Diversitate la nivelul fiecărui stat, fără a avea o implicație asupra întregii societăți europene (nu rromi)”.

ȘCOALA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚE POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE

CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

CHESTIONAR

Buna ziua!

Numele meu este _____, doctorand și realizez o cercetare despre migrația rromilor.

Pentru acest lucru, vă rog să-mi acordați câteva minute pentru a-mi răspunde la câteva întrebări simple.

Identitatea dvs. va fi anonimă, astfel că puteți să fiți sincer în răspunsurile date. Prin ajutorul dvs. contribuiți real la îmbunătățirea situației rromilor.

Vă mulțumesc!

Nr. crt.	Întrebare	Variante	
Q1.	În ce țări ați fost plecat?	a	Spania
		b	Franța
		c	Italia
Q2.	Cu cine ați fost plecat?	a	Singur
		b	Cu un membru al familiei a. Frate/soră /părinte b. prieten/iubit/concubin/soț
		c	Cu familia întreagă
		a	Din propria voință

Q3	De ce v-ați întors în România?	b	Determinați de autorități prin _____
Q4	O să vă întoarceți?	a	Da. (De ce?)
		b	Nu.
		c	Nu știu
Q5	Spuneți 3 motive din cauza cărora ați plecat din România! (răspunsuri după frecvență)	Răspunsuri	1. sărăcia
			2. lipsa locurilor de muncă
			3. familia mea era deja acolo
Q6	Au dispărut aceste motive în străinătate?	a	Da. (Cum?)
		b	Nu
Q7	Cu ce v-ați ocupat în străinătate? (răspunsuri după frecvență)	Răspunsuri	1. Munca la particulari
			2. cerșit
			3. cu ce am putut
Q8	Unde locuiți? (răspunsuri după frecvență)	Răspunsuri	1. În tabăra de romi
			2. la prieteni
Q9	Aveți un lider în acea tabără? ¹⁵	a	Da. (Ce rol avea?)
		b	Nu
Q10	Veneți des în România?	a	Da
		b	Nu

	Ați apelat la ambasada României vreodată?	a	Da
		b	Nu
	Ați votat pentru alegerile din România?	a	Da
		b	Nu
	Vorbiți limba franceză?	a	Da
		b	Nu
Q11	Vă simțeați:	a	Român
		b	Francez
		c	Rrom
Q12	Care este viitorul dvs. în România?	Răspunsuri	„Niciunul, mă întorc în Franța”
	(răspunsuri după frecvență)		„Nu știu încă”

Inițială: _____ civilă _____	Vârstă _____	Stare _____
---------------------------------	--------------	-------------

Pericolul fascist, existent în secolul XXI?

Elena-Cristiana ILIUTA ¹⁶

Abstract: Fără îndoială, fascismul ca ideologie politică a marcat istoria omenirii, în primul rând prin pierderile umane, materiale și culturale pe care le-a provocat și prin valorile pe care le promova: ultra-naționalism, rasism, violența, militarism, idealism, respingerea determinismului economic. În paginile ce vor urma, îmi propun o scurtă prezentare a ideologiei fasciste și evidențierea trăsăturilor ei, apoi voi prezenta principalele surse ale ideologiei fasciste, apelând la analiza autorului Andrew Heywood. Prin identificarea tendințelor neofasciste contemporane, voi încerca să aduc argumente pro și contra la întrebarea „există pericolul renașterii fascismului în secolul XXI?”

Abstract: Undoubtedly, the fascism ideology marked the history of mankind, primarily through human and cultural loss and through the values this ideology promoted: ultra-nationalism, racism, violence, militarism, idealism, rejection of economic determinism. In the pages that follow, I will present a brief overview of fascism ideology and the main sources of it through Andrew Heywood's analyze. By identifying the contemporary neo-fascist tendencies, I will try to bring pros and cons positions to the question “is there a danger of a rebirth of neofascism in the 21st?”

Key Words: fascism, idealism, Mussolini, rasism, violența, nationalism

¹⁶ Studenta în anul II la Facultatea de Științe Politice, secția Relații Internaționale și Studii Europene, S.N.S.P.A, pasionată de Filosofie și Ideologii Politice.

Introducere

Secolul XX, prin conflictele ideologice și militare, prin genocidul în masă a evreilor și a raselor considerate a fi inferioare, prin urmările economice și social-politice, a fost considerat secolul marelor dezastre. Îmbinarea fenomenelor social-politice dintre cele două războaie mondiale este dominată de apariția și evoluția ascensională a fascismului, regim caracterizat de violență organizată și ultra-nationalism, care a marcat istoria continentului european și a întregii omeniri. Termenul „fascism”

desemnează în sens restrâns „ideologia regimului italian al lui Mussolini, iar în sens larg un fenomen pan-european al perioadei interbelice, fenomen importat mai târziu în țări ale Americii Latine și Asiei” (A.Taranu, 2001, p.111)

. Fascismul a apărut ca o formă de existență politică a capitalului monopolist, ca „un însărcinat cu afaceri politice”, promovând pe planul acțiunii politice violenta, rasismul, elitismul, exterminarea elementelor democratice, disprețul față de orice principii ale dreptului internațional,

naționalismul radical, urmărind crearea unui stat totalitar de tip monopartit și dominarea în masă a națiunii; sau, așa cum afirma scriitorul american Upton Sinclair „fascismul este capitalism plus omor”. Fascismul a luat naștere în Italia anilor '20 ai secolului XX, creatorul fiind liderul carismatic Benito Mussolini; aceasta ideologie și-a găsit cea mai brutală expresie în hitlerismul german, a cărui ascensiune s-a concretizat în instaurarea, în ianuarie 1933, a lui Hitler drept cancelar al Germaniei.

Sursele fascismului

Autorul Andrew Heywood în *Political Ideologies: An Introduction* identifica cinci surse ale nucleului ideologiei fasciste.

1. Iraționalismul (anti-rationalism): mișcările fasciste au arătat o negare a rațiunii și a inteligenței. Friedrich Nietzsche, filosof al culturii, susținea că natura umană este condusă de emoții, de voință, și nu de rațiune. Sindicalistul francez,

Georges Sorel, a fost printre primii care a aplicat antiraționalismul în politică. „Socialismul sorelian voluntarist, vitalist și materialist este o filosofie a acțiunii întemeiate pe intuiție, pe cultul energiei și al elanului” (A.Taranu, 2001, p.111). Iraționalismul îndeamnă la violență deoarece este singurul mijloc pentru ca o națiune să atingă perfecțiunea istorică. Astfel, fascismul a înlocuit rațiunea, determinismul și legile economiei (trăsături prezente în gândirea liberală sau socialistă) cu vitalism, cultul personalității, activism și ultra-nationalism care îndeamnă poporul la violență.

2. Luptă (struggle): această sursă își are originea în teoria lui Charles Darwin. Darwinismul social și-a pus amprenta asupra gândirii fasciste. În primul rând, fasciștii vedeau lupta ca o condiție naturală și inevitabilă atât pe plan social cât și pe plan internațional. Numai competiția și conflictul garantează progresul uman, iar cei mai puternici vor ajunge să conducă. Mussolini susținea că „războiul e pentru bărbați așa cum e maternitatea pentru femei”. În al doilea rând,

darwinismul a acordat fascismului un set de valori politice diferit față de ideologiile vremii, civili fiind considerați slabi iar buni erau considerați cei puternici. Fascismul deci se opune ideilor tradiționale, religioase de simpatie și compasiunea pentru aproape. În al treilea rând, concepția fascistă despre viața era aceea a unei lupte continue. Calitățile naționale pot fi dobândite numai prin conflict și victorie.

3. Elitism: fasciștii se opun ideii de egalitate și propun modelul supra-omului („Übermensch” sau „superman”), ideea preluată din lucrarea „Thus Spoke Zarathustra” a lui Nietzsche în care susține că supra-omul se deosebește de ceilalți indivizi prin faptul că este mai presus de bine și rău, atât statul cât și indivizii trebuie să i se subordoneze. Conducerea statului de către o elită este naturală și de dorit, întrucât oamenii se nasc diferiți în calități și capacități. Fasciștii cred că în societate există trei tipuri de oameni: supra-omul (conducătorul suprem care nu cunoaște opoziție), elită (formată

exclusiv din bărbați care ies în evidență prin eroism, viziune și sacrificiu pentru națiune; un exemplu de elită este armată SS din timpul dominației naziste) și masă (adică cei conduși care au nevoie de îndrumare).

4. Socialismul: este anti-individ și anti-burghezie. Fascismul socialist caută să subordoneze capitalismul obiectivelor ideologice ale statului, lucru realizabil prin corporatism. "Relațiile dintre state sunt relații între geografiile lor etnice, economice, culturale, între societăți și guvernări. Supuse legilor naturii, aceste relații răspund legilor pentru supraviețuire și dominație" (A.Taranu, 2001, p.116). Socialismul fascist este de asemenea anticomunist, impunând ideea de unitate națională.

5. Naționalismul (militant naționalism): este diferit de naționalismul modern sau tradițional; națiunile sunt privite nu ca entități independente și egale, ci ca rivali care lupta pentru a domina. Naționalismul fascist nu apreciază culturile diferite și tradițiile naționale, ci se axează pe superioritatea unei singure națiuni sau

rase (cum ar fi rasă ariană și credința superiorității rasei germane). Fasciștii promovează naționalismul radical, lupta pentru renașterea mândriei naționale și anti-semitismul. Ideologia vrea să asigure solidaritatea națională prin soluționarea conflictului dintre clase.

Neofascismul sau fascismul astăzi

Există critici care susțin că fascismul nu a supraviețuit nici în a doua jumătate a secolului al XX-lea, deci nu se poate vorbi de existența lui în secolul XXI. Sinuciderea lui Hitler și apropierea Armatei Roșii Sovietice de Berlin au marcat pentru unii critici apusul ideologiei fasciste. Cu toate acestea, există azi grupări și partide neo-naziste și neo-fasciste, deși sunt considerate a fi minore. De exemplu, în 1946 în Italia, s-a înființat sub conducerea lui Gianfranco Fini, MSI-Mișcarea Socialistă Italiană, care în anii '90, pe fondul corupției partidelor ce se aflau la conducerea Italiei, a câștigat încrederea populației, devenind membru al coaliției conservatoare în

1994. Ulterior, partidul s-a dizolvat formal, transformându-se în AN- Alianța Națională, renunțând la agenda fascistă. Naționaliștii radicali din Germania, cum ar fi Republikaner Party, au atras adepți în 1990 ca urmare a fluxului mare de imigranți, în special din fostele state comuniste din Est. În UK, partidul Frontul Național fondat în 1967, partid naționalist de dreapta bazat pe acceptarea numai celor de rasă albă, a fost inclus în 1980 și 1990 de Partidul Național Britanic. FPO- Freedom Party for Austria este un partid de extremă dreaptă care a căpătat popularitate în 1990; în anii 2000 a făcut parte din guvern alături de Partidul Socialist Democrat. Tot în Austria, președintele Kurt Waldheim cu un mandat din 1986 până în 1992 a ridicat mari controverse întrucât a avut conexiuni cu naziștii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Grupuri neo-naziste existe și în Statele Unite, Franța, Olanda, Ungaria și Rusia, aceasta din urmă, conform estimărilor, fiind gazdă a celor mai multe grupări de extremă dreaptă.

A dispărut pericolul fascist în secolul XXI?

- **Argumente pro**

1. În momentul actual, stânga este considerată a fi slabă. Ideea statului social este îndepărtată de pe agenda politică, și există pericolul ca unele state să ajungă la o formă de guvernare național-socialistă. Democratizarea excesivă a vieții sociale, politice, culturale duce la o creștere a libertății individuale și colective care poate conduce și la recrudescența ideilor extremiste. Renașterea ideilor extremiste, pe fondul intensificării sentimentelor de ură rasială, anti-semite (de exemplu occidentalii considera rromii, bulgarii, românii marfă de mână a treia) pot conduce la o dominație fascistă, de natura nazistă.

2. Adâncirea crizei economice poate fi un alt motiv pentru care boala fascismului poate să reapară. Mulți dintre cetățenii lumii își pierd speranța în formele de conducere actuale și caută soluții politice alternative. Pierderea credibilității politice a unei

forme de guvernare tradiționale poate conduce la apariția extremei dreapta.

3. Oswald Spengler, filosof idealist, respinge teoria pro dezvoltării și progresării istoriei, și vede în aceasta un model ciclic. Pentru că istorie se repeta, umanitatea demonstrează că nu învață din evenimentele anterioare lucru ce duce la pierzanie (al doilea Război Mondial a demonstrat cel mai bine acest lucru). Grupurile neo-naziste și neo-fasciste existente la ora actuală, deși momentan nu au în vedere preluarea puterii, ci sunt doar animate de sentimente rasiale, pot lua amploare și să ajungă să câștige popularitate și încrederea unei națiuni, așa cum Mussolini și Hitler au preluat conducerea, în 1922, respectiv 1933.

• Argumente Contra

1. Un argument împotriva repetabilității fascismului în secolul XXI este legat de puterea maselor. Cel de-al Doilea Război Mondial a fost, și încă este puternic mediatizat, populația fiind astfel în conștiință de cauză de ororile, crimele, masacrele ce au avut loc în timpul dictaturilor de tip

fascist. Există astfel o voce a opiniei publice, care poate lua atitudine din timp în cazul unor manifestări puternice din partea unei extreme de dreapta, permițând în acest mod semnale de alarmă comunității politice.

2. O dată cu prăbușirea sistemului comunist în Europa, democrația a luat amploare, existând acum numeroase forțe democratice care luptă pentru drepturile omului, libertate, egalitate. Organizații internaționale precum N.A.T.O, O.N.U, U.E, luptă pentru democrație, și deși există posibilitatea excluderii unei țări care devine fascistă, dintr-o organizație, alianță, evenimentele din timpul războiului nu s-ar mai putea repeta. Un exemplu în acest sens este politicianul austriac Jörg Haider, președintele Partidul Libertății din Austria. În anul 1989, Haider a fost ales guvernatorul landului Carintia, „forțat apoi să demisioneze după ce a elogiât politica Germaniei Naziste de ocupare a forței de muncă”¹⁷. Politicianul a fost considerat de opinia publică antisemit și de asemenea, a fost

¹⁷ <http://www.liberation.fr/monde/0101123697-jorg-haider-le-bronze-de-l-extreme-droite-autrichienne>

puternic criticat pentru simpatia pe care o purta sistemului nazist și pentru discursurile în care amintea de SS și Hitler. Excluderea lui Haider din politica austriacă demonstrează că instrumentele de apărare a democrației funcționează și că umanitatea a învățat că un fascist la conducerea unei națiuni nu duce la rezultate pozitive pentru nici una din părți.

3. Un al treilea argument ar fi unul istoric, și aici fac referire la teoria lui Francis Fukuyama în lucrarea „Sfârșitul Istoriei și Ultimul Om”. Istoria este bazată pe progres și pe recunoașterea valorilor, astfel încât sfârșitul istoriei (nu vorbim de sfârșitul fizic ci de faptul că istoria va deveni monotonă) va fi definită de „finalul evoluției ideologice a umanității și universalizarea democrației liberale ca formă finală de guvernare” (Fukuyama, 2008, p.23). În momentul actual, mapamondul cunoaște o răspândire a democrației, și înclin să cred în viziunea lui Fukuyama de a ajunge la acea etapă a istoriei în care lumea devine monotonă, în care singurele forme de guvernare vor fi

cele democratice , deci automat nu va mai exista extrema dreaptă.

Concluzie

Prin apel la teoria ideologiei fasciste, am încercat să aduc argumente pro și contra pericolului fascist ce amenința sau nu secolul XXI. Din punctul meu de vedere, grupările fasciste sunt lipsite de reprezentare pe spectrul politic, motiv pentru care nu pot prelua puterea într-un stat sau altul. Faptul că încă exista sentimente antisemite, rasiale pentru o etnie sau alta, nu înseamnă că acestea vor conduce la un nou Holocaust, cel puțin nu în viitorul apropiat.

Bibliografie

Taranu, Andrei. 2001, *Curs de Doctrină politice contemporane*;
Heywood, Andrew. 1998, “Fascism”, *Political Ideologies: An Introduction*, Hampshire Macmillan Press;
Adamut, Luminita, Adamut, Anton. 2006- *Filosofie, sinteze, comentarii, test-grile*, Iasi, Ed. Polirom;

Fukuyama Francis, 2008, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, București, Ed. Paideea,

David D. Roberts, *Journal of Contemporary History*, Vol. 35, No. 2, 185-211 Ed. Sage Publications;

Surse online:

<http://adevarul.ro/news/societate/dictaturile-fasciste-naziste-comuniste-fost->

[inlocuite-dictatura-capitalului-](http://adevarul.ro/news/societate/dictaturile-fasciste-naziste-comuniste-fost-inlocuite-dictatura-capitalului-1_50a51b357c42d5a66368f059/index.html)

[1_50a51b357c42d5a66368f059/index.html](http://adevarul.ro/news/societate/dictaturile-fasciste-naziste-comuniste-fost-inlocuite-dictatura-capitalului-1_50a51b357c42d5a66368f059/index.html)

(Accesat ultima oară pe 23.05.2013)

[http://www.zvoner.ro/fascismul-de-](http://www.zvoner.ro/fascismul-de-tip-nou/)

[tip-nou/](http://www.zvoner.ro/fascismul-de-tip-nou/) (Accesat ultima oară pe

23.05.2013,)

[http://www.liberation.fr/monde/01011](http://www.liberation.fr/monde/0101123697-jorg-haider-le-bronze-de-l-extreme-droite-autrichienne)

[23697-jorg-haider-le-bronze-de-l-](http://www.liberation.fr/monde/0101123697-jorg-haider-le-bronze-de-l-extreme-droite-autrichienne)

[extreme-droite-autrichienne](http://www.liberation.fr/monde/0101123697-jorg-haider-le-bronze-de-l-extreme-droite-autrichienne) (Accesat

ultima oară pe 23.05.2013)

Formarea competenței

PRAGMATIC INTELLIGENCE

în

Intelligence și Security Corporatist

Mariana MION POP

Motto: „Eu sunt ceea ce sunt”

Grup țintă: adminitratorilor de corporații/ firme

vorbitori de limbi materne și străine

traducători și translaatori

choach și psihologi

diplomați și auxiliari

Plecând de la ceea ce deseori auzim spunându-se: *“eu nu am spus asta, asta ai înțeles tu!”* vom încerca să decriptăm necesitatea formării competenței de **pragmatic intelligence** atât la modul general, ca simplu vorbitor de limbă maternă sau străină, cât și ca practician: traducător, translator, cadru didactic /formator, choach, psiholog, etc...

Definind termenul, încercăm să-i înțelegem substratul: **Pragmatica** este acea parte a lingvisticii care se ocupă cu *textul în sine*.

Semantica și **semiotica** sunt concept foarte apropiate pragmaticii, tot la fel ca și **sintaxa, etica și protocolul**; aici toate se întrepătrund, se susțin, dar nu se suprapun.

Pragmatica o putem încadra în limbajul comunicării, ca fiind simplă, chiar banală și directă, în slujba interesului de *a fi* sau cum am spune: *eu sunt ceea ce sunt*. (descoperă adevărul, dacă ești capabil!!)

Pragmatica susține **idea** de a deosebi **intenția vorbitorului** de a transmite un mesaj și **semnificația mesajului acestuia ajuns la destinatar**.

Totul depinde de **capacitatea de înțelegere** a

interlocutorului/destinatarului/ascultătorului/ cititorului să înțeleagă mesajul sau substratul mesajului pe care îl primește direct, printr-o persoană interpusă, ascultare sau lectură. Aceasta definește **conceptul de competență pragmatică**.

Așadar, un bun vorbitor de limbă maternă sau străină, comunică verbal sau în scris mesajul său într-un mod direct, indirect și mai mult sau mai puțin *plastic...Capacitatea de înțelegere* a unui text sau de decriptare a acestuia (expus verbal sau în scris), depinde de informațiile pe care le deține interlocutorul/ destinatarul/ascultătorul/ cititorul, de cultura și specializarea acestuia.

Intenția vorbitorului în momentul în care acesta ticluiește mental ideea prin care vrea să transmită mesajul său este imprimată de sentimentele și vibrațiile acestuia.

Putem vorbi despre **teoria semnului lingvistic**, adică *de scopul unei acțiuni*, bine sau în mod ambiguu definită. Din acest motiv, **semnificația a ceea ce vrem** să transmitem printr-un mesaj (vorbit sau scris) trebuie să ajungă direct la destinatar, fără intermediul altor persoane, definind în acest mod **pragmatica**

funcțională. În acest context este implicată **comunicarea** prin semnele sale extra-lingvistice (gesturi oricum necontrolate/necontrolabile). Aceasta este modalitatea de acțiune directă între două persoane care intenționează astfel încât să-și spună *verde în față* propriile idei.

În pragmatică, o frază bine definită sau ambiguă, însoțită de un gest sau o mimică, face ca aceasta să-și schimbe semnificația mesajului transmis.

De aici putem deduce: orice mesaj este bine să fie transmis și primit în **mod direct**. Efectul mesajului primit direct de la transmitător duce spre *retorică*, elementul de bază al *eticii*, spre manipularea discursului și impactul psihologic al limbajului asupra interlocutorului.

Limbajul articulat (limba) fiind baza comunicării este folosit atunci când:

- destinatarul este aproape de transmitător
- destinatarul este departe de transmitător

Fără a extinde subiectul, ne limităm să subliniem importanța fidelizării resurselor umane în cadrul Intelligence și Security Corporatist în relații internaționale, private

din punctul de vedere al importanței cunoașterii limbilor străine.

Multe dintre corporații au personal calificat în scopul implementării raporturilor economice, buni cunoscători ai limbii engleze și nu numai. Dacă doi interlocutori nu folosesc o limbă comună vor apela la translator pentru comunicarea directă și la un traducător pentru traducerea documentelor.

Translatorul sau traducătorul pot schimba cu multă ușurință sensul unui cuvânt care poate conduce la „pace” sau „război”. Tratatările (dacă este posibil!) trebuie să înregistreze integral.

Este foarte important pentru corporații/ firme, de orice dimensiuni, să controleze foarte des fidelitatea persoanelor implicate în contracte/întâlniri internaționale și să verifice textele traduse. Textele cu grad de dificultate mare (traducere sau retroversiune) este bine să fie revăzute de același traducător după câteva zile. De foarte multe ori este necesară o corecție a lucrării.

Este recomandabil ca:

- a) în întâlnirile internaționale translatorul să cunoască nu numai limbajul cu caracter

specific lucrărilor, ci și substraturile lingvistice tipice țării, regiunii , uneori tipice localității gazdă.

- b) traducerile documentelor oficiale de gradul I sau II să fie făcute de trei traducători independenți. Personalul decident al corporației trebuie să confrunte fiecare frază și să verifice dacă acestea coincid sau au *mici variații*. Micile variații trebuie analizate dacă sunt de formă sau de subtrat.

Cum alegem translatorul? Este evident că nu după diploma pe care o are, ci după capacitatea sa de cunoaștere a limbii străine. Aici trebuie să includem nu doar limba literară, limbajul specific ariei/domeniului pentru care este solicitat, ci și dialectele vorbite. Ca și cum nu ar fi destul, translatorul trebuie să fie o persoană foarte educată, controlată în toate mișcărilor sale, stabilă emoțional și odihnită atunci când își exercită atribuțiile. Implicarea a doi translatori în lucrări de anvergură conferă siguranța unei bune traduceri.

Cum alegem traducătorul? Aici lucrurile se complică. Deosebim:

► *un traducător extern firmei/ corporației* , fie birou de traduceri; acesta stabilește un preț pe numărul de cuvinte/pagini de tradus. Să admitem că, competența acestuia este optimă. Nimeni nu se gândește la siguranța lucrării pe care o lasă în mâna traducătorului: ce rămâne în acel birou după ce plata a fost făcută la ridicarea lucrării?!...

► *un traducător extern fidel corporației, exelent cunoscător a termenilor specifici lucrării și pragmaticii*; acesta nu va stabili niciodată anticipat prețul pe pagină, ci pe importanța lucrării. Cu cât lucrarea aparține informațiilor clasificate de grad tot mai înalt, cu atât retribuiția suplimentară din partea corporației pentru traducător crește cu peste 10%, ca premiu de fidelizare. Dacă lucrarea cere *implicarea pragmaticii* în traducere, a înțelegerii substratului ascuns în spatele unor termeni/fraze/ paragrafe dubioase, traducătorul va preda corporației două sau mai multe variante de traducere a aceluiași paragraf /fraze/cuvânt... Imediat ce va întâlni astfel de termeni/fraze/ paragrafe dubioase, va solicita suport personalului specializat al corporației, va

citi lucrarea în întregime (subliniind cu creionul textul ce cere atenție deosebită) și o va traduce în *ansamblul său*. La sfârșitul lucrării, translatorul va adăuga o notă explicativă și va nominaliza persoanele care le-au sprijinit la decelarea textului. Este util ca personalul decident al corporației, direct responsabil de lucrarea tradusă să achite premiul de fidelizare înaintea achitării costului lucrării traduse.

► *un traducător intern corporației, specialist* în domeniu lucrării de tradus și cu *competențe pragmatice* este persoana ideală pentru *Security Corporatist*.

Riscul corporației: În cazul în care *specialistul* nu este retribuit, implicat în continuarea prelucrării proiectului, co-interesat emoțional, exclus din echipa de lucru, etc... *securitatea lucrării traduse* riscă **a găsi o portiță de ieșire** din corporație (parțial sau total).

Studiu de caz:

O delegație oficială din România se deplasează la Parmalat în Italia. Protocolul este pe mâna unui avocat italian,

cunoscător al limbii române de nivel B2.

Delegația este formată din personalități politice; *nici unul vorbitor de limbă*

italiană. Dintre membrii delegației unii sunt însoțiți de soțiile sau amantele lor. La întâlnire pot participa toți deoarece protocolul a fost defectuos organizat. În urma discuțiilor purtate, delegația română este foarte fericită de rezultatele recepționate prin intermediul *traducerii* care generează posibile avantaje pentru delegația română.

Cireașa de pe tort: avocatul nu știa că una dintre persoanele care făceau parte din delegație (dată drept amanta unuia dintre participanți) cunoștea atât de bine limba italiană și dialectul local încât la terminarea lucrărilor, la masa protocolară are loc o discuție aprinsă între cei doi. Avocatul pleacă. Doamna a avut grijă să înregistreze tot discursul și să-l reanalizeze mai apoi cu șeful delegației.

Concluzie: Promisiunile avocatului (care dorea să obțină niște favori

din partea șefului delegației) nu puteau fi reale, deoarece Parmalat se instalase deja în România.

Dilemă: cum este posibil să nu verifici interesele și orientările politice ale unei corporații care generează profit odată instalată pe teritoriul țării? Ce interese ar avea o eventuală *schimbare de orientare* a politicilor acestei corporații?

**Terorismul flagel, produs al societății,
pretext pentru a facilita apariția unei noi ordini mondiale?**

Emil PANAINTE¹⁸

Abstract: Terorismul la nivel international prin actiunile intreprinse de anumite grupari bine organizate si sustinute din punct de vedere logistic si financiar, dezvoltă la nivel mondial necesitatea de protecție împotriva actelor comise de acestea.

Pentru combaterea actelor comise de aceste grupari, serviciile specializate sunt obligate să se perfectioneze continuu pentru prevenirea și stoparea comiterii de acte teroriste care duc la destabilizarea socială și politică atât la nivel de stat cât și la nivel international.

Worldwide terrorism, through its actions carried by certain groups, well organised logistically and economically, generate the need to protect against acts committed by them.

To tip the balance in favor of the society, specialized companies must continuously develop skills in preventing and stopping such actions that lead to the instability of a state and thus, instability of a society.

Cuvinte Cheie: terorism, politică, identitate lingvistică, ordine mondială.

Abrevieri:

OEP- Organizația Eliberarea Palestinei

IRA- Armata Republicană Irlandeză

FLQ- Frontul Eliberarea Quebecului

MK- UmKhonto we Sizwe (Lance a națiunii)

¹⁸ emil_panainte@yahoo.com

În urma analizării conceptului de terorism acesta nu are o definiție unanim acceptată. Dificultatea definirii provine atât din complexitatea sa cât și dintr-o largă divergență de poziții ale persoanelor, organizațiilor sau statelor implicate în lupta antiteroristă.

Cea mai simplă definiție este cea de "scop și metodă":

Terorismul ^[1] este o tactică de luptă neconvențională folosită pentru atingerea unor obiective politice. El se bazează pe acte de violență spectaculară acționate asupra unor populații neimplicate în mod direct în conflict dar cu potențial de presiune asupra conducerii (stat , organizații, categorii sociale sau, împotriva unui grup de persoane civile) în sensul scontat de teroriști - producerea unui efect psihologic generalizat de panică și intimidare, augmentat de folosirea manipulativă a mediei, cu scopul atingerii unui obiectiv greu de realizat prin mijloace democratice sau convenționale.

Terorismul poate fi:

- un fenomen caracteristic conflictului asimetric, fiind purtat de pe poziții inferioare de forță (militară, politică sau economică),
- un fenomen purtat de state, grupe de state, organizații statale, organizații extraparlamentare sau interstatale, ca o formă de război nedeclarat, neconvențional, care face abstracție de la regulile impuse de Convențiile de la Geneva.^[2]

În multe cazuri terorismul este în mod greșit asimilat cu insurgența, fanatismul, războiul psihologic, crimele de război și atrocitățile comise de forțe armate regulate sau cu operațiuni clandestine. Câteodată această confuzie este întreținută în mod intenționat din rațiuni de propagandă.

[1]Wikipedia: *definiția terorismului*

[2]Articol principal: *Convențiile de la Geneva*

Într-un studiu al terorismului^[3] ,
Alex Schmid analizează conținutul

pentru 109 definiții ale terorismului găsim următoarea frecvență a conceptelor folosite:

- Violență și forță (apar în 83.5% dintre definiții)
- Motivații politice (65%)
- Frică, accent pe teroare (51%)
- Amenințare (47%)
- Efecte psihologice și reacții anticipate (41.5%)
- Discrepanță între obiective și victime (37.5%)
- Acțiuni intenționate, planificate, organizate și sistematice (32%)
- Metodă de luptă, strategie și tactică (30.5%)

În acest conflict asimetric dintre puterea de stat și terorism primele victime sunt cetățenii, care sunt afectați fie de actul terorist propriu-zis, fie de răspunsul exagerat al organelor de stat, fie de efectele economice colaterale.

Rezultatele terorismului depind însă în final de alegerea majorității populației civile necombatante de a

susține puterea de stat sau cauza (dar niciodată metodele) teroriștilor. Astfel terorismul poate avea ca rezultat:

1. Atingerea totală a scopurilor

politice. În ciuda opiniei generale, terorismul este o metodă eficientă de obținere a unei revendicări politice. Dacă organizația teroristă e afiliată unei mișcări politice (grup terorist afiliat), iar motivele sunt susținute de majoritatea populației civile implicate în conflict, victoria e numai o problemă de timp. Cele mai cunoscute cazuri sunt:

- Formarea statului Israel, pentru mișcările Haganah și Irgun (Primul ministru israelian, Menahem Begin (fost lider al Irgunului) primește în 1978 Premiul Nobel pentru Pace pentru semnarea tratatului de pace cu Egiptul;

[3] [Alex Schmid et. al., Political Terrorism: A New Guide To Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories, And Literature, 1984](#)

[King David Hotel after being bombed by the Zionist terrorist group Irgun, July 1946]

- Formarea [Autorității Naționale Palestiniene](#), pentru [Fatah](#), OEP (Președintele Yaser Arafat primește în 1994 [Premiul Nobel](#) pentru Pace împreună cu primul ministru israelian [Itzhak Rabin](#), [general](#) de armată, fost șef de operații în Hagana și [Simon Peres](#) fost șef de cadre în Hagana;
- Abolirea politicii de Apartheid în Africa de Sud, pentru UmKhonto we Sizwe^[4]

2. Atingerea parțială a scopurilor politice:

- Acordurile din Vinerea Bună (Good Friday Accords) –IRA;
- Obținerea de drepturi suplimentare pentru canadienii de origine franceză din Quebec – FLQ;
- Obținerea retragerii trupelor spaniole din Irak înainte de termen prin schimbarea cursului alegerilor din Spania, în urma atentatelor de la [Madrid](#) din 11 Martie 2004. - Al Qaeda.

3. Prelungirea ciclului de Violență

reprezintă un caz tragic de remiză între puterea politică și terorism, exemplele cele mai cunoscute fiind:

- Războiul civil din [Columbia](#);
- Conflictul din [Cecenia](#).

^[4](abreviat ca MK), tradus "lance al națiunii"

4. Pornirea unui război. Actul terorist fiind folosit de către puterea politică de stat ca pretext pentru pornirea unor războaie. Cele mai cunoscute exemple sunt:

- [Atentatul de la Sarajevo](#) folosit ca pretext pentru [Primul Război Mondial](#);
- Atentatele din 11 Septembrie 2001 care au fost folosite ca argument pentru a justifica invazia din Irak.

5. Restrângerea libertăților individuale sau instaurarea unei dictaturi:

- Introducerea Legii Patriot (Patriot Act) în SUA ca urmare a atentatelor din 11 Septembrie 2001;

- Introducerea în 1933 a Legii de Împuternicire ([Ermächtigungsgesetz](#)) în Germania, ca urmare a incendierii Reichstag-ului, ce a fost esențială pentru ascensiunea lui Adolf Hitler la putere.

6. Efecte economice colaterale.

Efortul de luptă antiteroristă poate afecta temporar economia unei regiuni sau țări. În unele cazuri efectele pot fi de lungă durată în special în zonele care depind economic de industria turismului cum ar fi:

- A doua Intifadă și atentatele sinucigașe Hamas care au afectat puternic industria turismului din Israel;
- Atentatele comise de Jemaah Islamiyah în [Bali](#), insulă cu populație majoritar hindusă din [Indonezia](#), pentru care turismul este industria majoră.

Terorismul a produs mutații în strategia de securitate a statelor și organizațiilor de tip militar (NATO), determinând schimbarea concepției privind poziția și rolul instituțiilor statului față de acest fenomen cu grad mare de risc și pericol social. Considerat ca forma actuală de continuare politică a ducerii războiului cu alte mijloace, terorismul a impus regândirea structurilor și înzestrărilor forțelor militare, înființarea unor unități mobile de tip comando, dotate cu armament sofisticat și aparatură de comunicații performante, capabile să desfășoare independent acțiuni de anihilare a grupurilor teroriste în orice punct al globului.^[5]

Terorismul a impus chiar o regândire a conținutului interesului național și a modalităților sale de promovare și apărare, fiind de fapt o reactivare și generalizare a realismului politic de tip american. Terorismul a devenit și un pretext al marilor puteri de a-și disputa zonele de influență geopolitică, iar terorismul tradițional tinde să se transforme într-un terorism de stat.^[6]

[4] Profesor Univ.Dr Tiberiu Troncota- Redefinirea Terorismului în cadrul Strategiilor de Securitate Mondială pag.486, Securitatea și apărarea spațiului sud-est European, în contextul transformărilor de la începutul mileniului III, Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională. Strategii XXI/2006-13-14 Aprilie 2006, București, Secțiunea 3 Apărare și Securitate Națională.

[6] Terorismul actual este, în opinia noastră, unul etnocratic, motivațiile etnice prevalează celor religioase; aduce în atenția lumii un alt profil al teroristului: ignorantul fanatic a fost înlocuit cu individul care reușește o sinteză între îndoctrinare, fanatism și pregătirea științifică și tehnica de vârf.

Concluzie:

Luând în considerare toate aceste aspecte se poate defini terorismul ca un factor de risc la adresa păcii și securității naționale și internaționale, a ființei umane, a valorilor și civilizației, care prin actele

de agresiune săvârșite folosește ca pretext identitatea lingvistică, etnica , apartenența politică și regiloasă. Deoarece cauza terorismului este una de natură economică, acesta va reprezenta pretextul pentru stabilirea unei noi ordini mondiale.

Bibliografie

Singer, Saul: *Confronting Jihad: Israel's Struggle & The World After 9/11*, Publ. Cold Spring Press, 2003 ISBN-10: 1593600011, ISBN-13: 978-1593600013.

Dershowitz, Alan M.: *Is There a Right to Remain Silent? Coercive Interrogation and the Fifth Amendment After 9/11 (Inalienable Rights)*, Oxford University Press, USA; First edition - May 6, 2008, ISBN-10: 0195307798, ISBN-13: 978-0195307795.

Dershowitz, Alan M.: *Why Terrorism Works: Understanding the Threat Responding to the Challenge*, Yale

University Press, September 4, 2002, ISBN-10: 0300097662, ISBN-13: 978-0300097665.

United Nations: *Conventions on Terrorism*,
<http://untreaty.un.org/English/Terrorism.asp>

United Nations Office on Drugs and Crime: *Conventions against terrorism*,
http://www.unodc.org/unodc/terrorism_conventions.html,
http://web.archive.org/web/20070805001945/http://www.unodc.org/unodc/terrorism_conventions.html

|archivedate=2007-08-05}} (There are 12 major multilateral conventions and protocols related to states' responsibilities for combating terrorism. But many states are not yet party to these legal instruments, or are not yet implementing them.)

UNODC – United Nations Office on Drugs and Crime: *Terrorism Prevention*,
<http://www.unodc.org/unodc/en/terrorism/index.html>

International Committee of the Red
Cross: *Terrorism and international
humanitarian law*

<http://www.icrc.org/Web/eng/siteeng0.nsf/htmlall/terrorism.html>

[Insurgency Research Group](#) – *Multi-expert blog dedicated to the study of terrorism, insurgency and the development of counter-insurgency policy.*

[Combating Terrorism Center at Westpoint](#)

[BBC Cronologie în Orientul Apropiat](#)

[Manifestul FLQ](#)

<http://ro.wikipedia.org/w/index.php?title=Terorism&oldid=7521313>

LUDIG Octavian

Abstract

Computerele cuantice se bazează pe principiile de mecanică cuantică pentru efectuarea calculelor. Tehnologia bazată pe calculul cuantic se află într-un stadiu efervescent de cercetare. Performanțele maxime de calcul ale acestor tehnologii au fost analizate și descrise de către oamenii de știință, dar un pas important rămâne construirea unor dispozitive de calcul funcționale și de dimensiuni mici.

În domeniul calculatoarelor cuantice se folosesc termeni cheie specifici ca:

Qubit (*quantum binary unit*) – unitatea de bază în calculul cuantic, care poate stoca informația în stările 0 sau 1 și ca o combinație a celor două stări prin superpoziție cuantică: 0+1, 0-1, 0 și 1. De asemenea qubitul se află în orice *superpoziție* (valoare simultană) a două stări logice $|0\rangle$ sau $|1\rangle$, care este combinația liniară a acestor două stări: $|\psi\rangle = \alpha|0\rangle + \beta|1\rangle$, unde $|\psi\rangle$ indică starea qubitului și α, β sunt *amplitudini*, numere complexe, termenii ecuației $|\alpha|^2 + |\beta|^2 = 1$. Dacă qubitul este observat prin măsurare rezultatul va fi

una din cele două stări de bază: $|0\rangle$ cu probabilitatea $|\alpha|^2$ sau $|1\rangle$ cu probabilitatea $|\beta|^2$ (Cheung, 2003 p.6-7). Orice particulă atomică sau subatomică poate fi folosită drept qubit.

Superpoziție cuantică – proprietatea unei particule de a exista în toate stările posibile simultan, atât timp cât nu este observată. Un observator care măsoară la un moment dat parametrii particulei obține un rezultat numai pentru o singură stare. Superpozițiile qubitului nu ocupă locuri diferite în spațiu. Coordonatele spațiale sunt unice pentru fiecare qubit. Ceea ce se află în superpoziție este spinul cuantic

al particulei, care poate fi într-o direcție, în cea opusă sau în amandouă în același timp. Valoarea de 0 și 1 este reprezentată de sensul spinului, respectiv $|\downarrow\rangle$ și $|\uparrow\rangle$.

Entanglarea (legătura, inseparabilitatea, corelarea) cuantică - fenomen observat la două particule identice care interacționează fizic, apoi sunt separate la orice distanță, generând perechii de particule parametrizate corelați. Modificarea unui parametru al unei particule (ca foton, electron etc.) entanglate se transferă instantaneu și perechii sale. Experimente recente au arătat că acest transfer se face de 10000 de ori mai repede decât viteza luminii. Principiul se poate aplica în transmiterea rapidă a informației.

Decoerență cuantică – o pierdere a coerenței adică a ordinii unghiurilor de fază între componentele unui sistem în superpoziție cuantică.

Poartă logică – un dispozitiv fizic care efectuează o operație logică pe una sau mai multe intrări logice și

produce un singur rezultat logic. Pentru calculul clasic, porțile logice folosesc operatori tip boolean (0=fals, 1=adevarat) și sunt ireversibile, iar în calculul cuantic porțile logice folosesc operatori unitari și sunt reversibile. Există porți logice cuantice fără analog clasic.

Comparație între computerele digitale și computerele cuantice

Bitul (binary digit) este unitatea de bază pentru informație în computere și comunicații digitale. Poate lua numai una din două valori, 0 sau 1. Aceste două valori pot fi interpretate de asemenea ca valori logice (adevărat/fals), stări de activare (pornit, oprit), semne algebrice (+/-). *Computerele digitale* clasice sunt bazate pe tranzistori care utilizează biții sub forma a două voltaje distincte sau pulsuri de curent măsurate la intrarea sau ieșirea în circuitele electrice integrate cu componente electronice din materiale semiconductoare.

Operațiile logice binare (AND, OR, NOT, NAND, NOR, XOR, XNOR,

CNOT, SWAP, CSWAP și alte combinații ale lor) sunt realizate prin arhitectura microcipurilor, grupate în componentele unui calculator digital: microprocesor, procesor grafic, memorie etc. Informația clasică este codată în șiruri de biți și procesată prin operații efectuate în sistem binar (0 și 1). Un utilizator introduce informația și dă comenzile prin intermediul dispozitivelor de intrare – tastatură, mouse, care transformă orice cifră, literă, simbol sau altă comandă într-o secvență de biți 0 sau 1 conform unor coduri, de exemplu codul ASCII. Rezultatul calculelor binare este transformat conform codurilor și afișat pe dispozitivul de ieșire, monitorul. Aceste calcule sunt ordonate în instrucțiuni, algoritmi și programe (software) utilizate pentru calculatoarele digitale și în funcție de arhitectura optimizată a echipamentului rezolvă probleme în diferite domenii practice: codare / decodare de semnale audio sau video, grafică, industria filmului, criptografie, telecomunicații, birotică, stocare de date.

În fază experimentală s-au realizat calculatoare cuantice bazate pe instalație de rezonanță magnetică nucleară (RMN) cu lichid ca substanță de lucru, pe capcană ionică și laser sau pe circuite supraconductoare. Dispozitivele cuantice cu qubiți fotonici folosesc fotoni generați de un laser, spre deosebire de calculatoarele digitale, care folosesc tensiuni mici și curenți slabi, generate de o sursă de tensiune.

Undele luminoase sunt unde electromagnetice care oscilează transversal pe direcția de propagare. O rază de lumină polarizată nu mai prezintă simetrie în jurul direcției de propagare. Polarizarea unei raze de lumină este descrisă de direcția de vibrație a fotonului. După direcția de oscilație a undei polarizarea poate fi liniară (vertical/orizontal), diagonală (la 45° și 135°) sau circulară (în sens trigonometric sau invers). Măsurarea stării cuantice a unui foton îi induce modificări și schimbă instantaneu starea cuantică a celuilalt, datorită entanglării cuantice. Este posibil să se

codeze informația în anumite proprietăți fizice ale fotonului, astfel încât orice efort de a le monitoriza le modifică într-un mod ușor de detectat.

Un computer cuantic utilizează secvențe de qubiți (biți cuantici). Circuitele cuantice controlează polarizarea fotonilor și implementează operații logice de tip NOT controlat-controlat (CCNOT-poarta logică Toffoli), CSWAP, Hadamard, care reduc complexitatea și timpul de calcul.

Criptografia este utilizată pentru transmiterea sigură a datelor între un emițător, care criptează un text clar conform unui algoritm matematic de criptare (cifru de tip AES, DES, Blowfish, RSA) și un receptor care decriptează textul cifrat folosind un algoritm de decriptare, obținând textul clar original, astfel încât un spion nu poate înțelege mesajul care se transmite. Toți algoritmi de criptare moderni utilizează o cheie, adică un număr a cărui valoare afectează funcțiile de criptare și decriptare.

Algoritmi bazați pe chei pot fi simetrici și cu cheie publică.

Algoritmi simetrici folosesc în majoritatea cazurilor aceeași cheie pentru criptare și decriptare. Această cheie trebuie să rămână cunoscută numai de emițător și receptor. După modul de acțiune asupra unui text clar algoritmi simetrici pot fi : algoritmi șir care operează bit cu bit și algoritmi bloc, care operează pe grupuri de biți numite blocuri. Marimea unui bloc este de obicei 64 de biți.

Algoritmi cu cheie publică au cheia de criptare publică și cheia de decriptare privată și secretă.

Criptanaliza este știința de a reconstitui un text clar fără a cunoaște cheia. Rezistența la spargere a unui algoritm de criptare este testată prin metode matematice de specialiști numiți criptanaliști (Schneier, 1994, p. 1-4).

Aplicațiile practice ale criptografiei în domeniul securității militare și civile sunt: protejarea datelor prin criptare cu parolă,

comunicații în rețeaua interbancară și în rețeaua ATM-urilor, rețele virtuale private de calculatoare (VPN), semnătură electronică a documentelor, comunicații mobile.

În domeniul criptografiei, computerele cuantice criptează și decriptează mai rapid datele. Criptografia cuantică poate fi folosită în completarea criptografiei clasice cu algoritmi simetrici, pentru generarea de chei și utilizează fotonii pentru transmiterea securizată a lor. Qubitul și starea cuantică a acestuia nu pot fi copiate (clonate), spre deosebire de bit, rezultând o siguranță mai mare la transmiterea informației prin qubiți. Cei doi agenți care comunică printr-o linie de fibră optică schimbă între ei chei de criptare generate aleator.

După modul de codificare a biților pentru chei, protocoalele criptografice cuantice pot fi:

- *cu fotoni polarizați*, care utilizează pulsuri de fotoni polarizați prin două metode, câte un foton la fiecare puls. Un spion nu va afla ce metodă de

polarizare folosește un anumit puls pentru a codifica informația utilă. Exemple de protocoale cuantice: BB84, B92.

- *cu fotoni entanglați* care folosesc perechi de fotoni legați, distribuiți câte unul la cei doi agenți care comunică. Cei doi agenți măsoară sensul polarizării fotonilor și vor obține rezultate complementare. Aceste rezultate nu vor fi perfect corelate, dar va exista o probabilitate mai mare de 50% ca unul dintre agenți să deducă rezultatul celuilalt. Un spion care va încerca să intercepteze comunicația va slăbi corelația dintre fotoni și încercarea va fi detectată.

Din punct de vedere al securității unele sisteme criptografice actuale, cum ar fi RSA, rezistă unui atac al unui computer clasic, dar nu și la un atac al unui computer cuantic. În prezent există calculatoare cuantice experimentale care utilizează câțiva qubiți, dar pentru spargerea eficientă în timp cât mai scurt a codurilor de criptare moderne este nevoie de aproximativ 10000 qubiți.

Domenii de utilizare pentru viitor
ale computerelor cuantice. Avantaje și
dezavantaje.

Primul computer cuantic comercial produs de compania „D-Wave” și numit „Wave One” a fost achiziționat de compania aerospațială de apărare și securitate Lockheed Martin la un preț de 10 milioane dolari. În anul 2012 a fost fabricat un cip cuantic din siliciu, care utilizează fotoni pentru a efectua calcule și care prezintă avantajele de integrare în microcircuitele actuale, utilizează tehnică de fabricație asemănătoare ca în cazul cipurilor de siliciu convenționale și este compatibil cu infrastructura de fibră optică folosită astăzi, deoarece operează la aceleași lungimi de undă.

Datorită cantității mari de informație procesată și a vitezei mari de operare, computerul cuantic poate rezolva probleme complexe cum ar fi: analize de risc financiar, recunoașterea obiectelor din imagini, căutări în bazele de date, simularea structurilor moleculare care va accelera conceperea

unor materiale și medicamente noi, inteligență artificială.

Un dezavantaj al sistemelor cuantice este decoerența cuantică. Aceasta este o dereglare ireversibilă apărută la interacțiunea cu mediul exterior, care trebuie controlată și corectată. Un dispozitiv de calcul cuantic nu poate funcționa cu decoerență. Astfel, cercetătorii italieni au realizat un amplificator de semnale luminoase care reconstruiește impulsurile atenuate din rețelele optice de comunicații, amplificând de patru ori semnalul, dar nu și dereglarea originală, dar totuși este un pas important spre construcția computerului cuantic. De asemenea, un utilizator obișnuit nu va putea achiziționa un calculator cuantic într-un viitor apropiat.

Bibliografie:

1. Schneier, Bruce 1994. *Applied Cryptography*, John Wiley & Sons, Inc.
2. Cheung, Donny 2003. *Using Generalized Quantum Fourier Transforms*

in Quantum Phase Estimation Algorithms

Ontario, Canada

– *thesis*, University of Waterloo,

DIPLOMAȚIE ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ

Cursuri intensive

14 octombrie – 24 octombrie

SĂPTĂMÂNA I

14 octombrie: Managementul situațiilor de criză în activitatea diplomatică.

Evoluția relațiilor internaționale între războiul rece și terorismul internațional.

Ambasador prof. univ. dr ȘTEFAN GLĂVAN

15 octombrie: Intelligence-ul de Securitate Națională între tradiție și postmodernitate.

General (r) SRI prof. univ. dr. CRISTIAN TRONCOTĂ

16 octombrie: Serviciile de informații – actori activi la realizarea siguranței naționale.

Director al SRI 1997 – 2000 COSTIN GEORGESCU

17 octombrie: Principiul respectării drepturilor omului între moralitate și securitate internațională.

Ministru plenipotențiar lector. univ. dr. GABRIEL MICU

18 octombrie: Diplomatie Economică.

Lector Universitar dr. MIHAI MARCOCI

Durata cursului: **8 zile** (3 ore/zi)

Cost cursuri: 700 RON

Pentru studenți: **300 RON**

Program cursuri: **17.00 - 20.00**

Info: 0726.186.911

www.strategiiaplicate.ro

SĂPTĂMÂNA II

21 octombrie: România și vecinii săi: frontiere, memorie și relații internaționale.

Cercetator dr. MIREL BANICĂ – Academia Română

22 octombrie: Protocol și ceremonial diplomatic.

Ambasador GHEORGHE DINICĂ

23 octombrie: Managementul informațiilor.

Abordări euro-atlantice.

Director general ORNISS prof. univ. dr. MARIUS PETRESCU

24 octombrie: Românii între Est și Vest.

Activitățile consulare pentru cetățenii români din diaspora.

Ministru plenipotențiar MIRCEA GHEORDUNESCU

Cursurile se vor desfășura la **CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI**
din Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București - Amfiteatrul Albastru (intrarea E, mezanin)
Coordonator proiect: VALERIU ANTONOVICI.
Înscrierile se fac prin transmiterea unui e-mail cu datele candidaților la valeriuva@gmail.com.
LA FINALUL CURSURILOR, PARTICIPANȚII VOR OBTINE UN CERTIFICAT DE ABSOLVIRE.

4-8 NOIEMBRIE 2013

Cursuri APLICATE de **DISCURS ȘI BRANDING POLITIC**

Durata cursului: 5 zile (3 ore/zi)

Cost cursuri: 500 RON

Pentru studenți: 250 RON

Luni-Vineri: 17.00 - 20.00

Actor, prezentator TV ANDREAS PETRESCU

- **TEHNICI DE MANIPULARE POZITIVĂ ÎN DISCURSUL POLITIC. COMPLEXITATEA DISCURSULUI PUBLIC, DINCOLO DE MESAJUL CUVINTELOR.**

Cercetător Academia Română MIREL BANICĂ

- **ANTROPOLOGIE POLITICĂ: TEHNICI DE ANALIZĂ ȘI PROMOVARE A IMAGINII PUBLICE**

Lector Universitar Dr. MIHAI MARCOCI

- **ANALIZA DISCURSULUI POLITIC ȘI DIPLOMATIC**

Psiholog ELENA COZMA

- **AUTOMOTIVARE, MANAGEMENTUL TRACULUI ÎN DISCURSUL POLITIC**

Lector Institutul Diplomatic SARMIZA ANDRONIC

- **COMUNICARE NONVERBALĂ. IMPORTANȚĂ ȘI CONSECINȚE.**

Cursurile se vor desfășura la CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI din Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, Amfiteatrul Albastru (intrarea E, mezanin)
Coordonator proiect: VALERIU ANTONOVICI.

Înscrierile se fac prin transmiterea unui e-mail cu datele candidaților la valeriuo@gmail.com.

LA FINALUL CURSURILOR, PARTICIPANȚII VOR OBTINE UN CERTIFICAT DE ABSOLVIRE.

Info: 0726.186.911

www.strategiiaplicate.ro

CENTRUL DE STRATEGII APLICATE
în parteneriat cu
CAMERA DE COMERT ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI
organizează la cerere (minim 10 participanți)

Workshop deschis

PROTECȚIA DATELOR ȘI PERSOANELOR FAȚĂ DE AGRESIUNILE INFORMAȚIONALE

Lect. univ. dr. Mihai MARCOCI

Protecția datelor cu caracter economic

Dr. ing. Ruxandra RÎMNICEANU

**Protecția sistemelor informatice și de comunicații
care gestionează informații nedestinate publicității**

Prof. Ionuț RITEȘ și Prof. Mihai MĂRGĂRIT

**Pregătirea personalului în vederea protejării datelor
și informațiilor confidențiale**

Durata cursurilor: 3 zile

Cost curs: 450 lei/pers.

(La cerere, ne putem deplasa la sediul doritorilor.)

Info: 0726.186.911

www.strategiiaplicate.ro

Cursurile se vor desfășura la **CAMERA DE COMERT ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI**
din Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București

Coordonator proiect: VALERIU ANTONOVICI

Înscrierile se fac prin transmiterea unui e-mail cu datele
candidaților la valeriua@gmail.com.

La finalul cursurilor, participanții vor obține un certificat de absolvire.

Criterii de redactare a articolului în revista „Diplomacy & Intelligence”

Articolul trebuie să pornească de la o *ipoteză sau întrebare de cercetare* în cadrul domeniului disciplinar al științelor sociale, politice, economice, a relațiilor internaționale și de securitate și/sau să urmărească tematici relevante pentru societatea internațională și românească contemporană. Articolul trebuie să ofere *contribuții originale de cercetare empirică și/sau teoretică*.

Criterii formale

Articolul trebuie să respecte următoarele criterii formale:

- 3 -7 pagini
- Font Palatina Linotype cu caracter de 12, cu diacritice
- Spațiere la 1,5 rânduri
- Indent 2 dreapta/stânga

Structura articolului:

- Numele și Prenumele autorului (o scurtă biografie – 2-3 rânduri)
- Abstract – 5-10 rânduri – Română și Engleză/Franceză
- Cuvinte cheie
- Corpul articolului
- Concluzii

Reguli de citare:

Citare în text

- *Volum de autor*

(Mandelbaum 2002, p.23) sau pentru mai multe pagini – (Mandelbaum 2002, pp.23-25)

La Bibliografie se citează astfel

Mandelbaum, Michael 2002. *The ideas that conquered the world: Peace, democracy, and free markets in the twenty-first century*. New York: Public Affairs.

- *Articol în jurnal academic*

Citare în text

(Lipson 1991, p.32)

Bibliografie

Lipson, Charles 1991. Why are some international agreements informal? *International organization*, 45, 495–538.

▪ *Capitol în volum colectiv*

Citare în text

(Keohane 1983)

Bibliografie

Keohane, Robert. 1983. "The Demand for International Regimes." In *International Regimes*, ed. Stephen Krasner, 56–67. Ithaca, NY: Cornell University Press.

Articolele vor fi trimise pe adresa valeriua@gmail.com și vor fi supuse atenției Consiliului Științific pentru obținerea acceptului de publicare.

<http://www.strategiiaplicate.ro/>

© Centrul de Strategii Aplicate

2013

